

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

**Čuvajte
Jugoslaviju!**

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju



Ljubljana, 16 novembra 1934

God. V — Broj 47

Sednica plenuma Uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Važni zaključci u pogledu sprovađanja načela sokolskog bratstva

U nedelju 11 o. m. održana je u prostorijama Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu sednica plenuma Uprave Saveza SKJ.

Sednici su prisustvovali ova braća i sestre: I zamenik starešine E. Gangl, II zamenik starešine Đura Paunković, III zamenik starešine Lacko Križ, I zamenik načelnika Miroslav Vojinović, II zamenik načelnika Dragutin Sulce, III zamenik načelnika Josip Jeras, načelnica Elza Skalarjeva, zamenica načelnice Stefica Brozović, tajnik Ante Brozović, prosvetar dr. Vladimir Belajčić, ekonom Branko Zivković, blagajnik Momčilo Branovački, članovi savezne uprave dr. Viktor Benković, Dura Brzaković, dr. Mirko Buić, Mihajlović Mihajlo, dr. Hugo Verk, dr. Mihajlo Gradojević, Momir Korunović, Čedo Milić, Hinko Nagler, Voja Todorović, dr. Ignjat Pavlas, Ivo Polić, dr. Riko Fuks, dr. Voja Besarović, Ivan Kovač, dr. Ivo Ražem, Milan Stevanović, te revizor Saveza: Vlado Veselić, Pavao Ratković, Milan Sterlekar, Milivoj Jelačić i Lazar Marković. Za redakciju »Sokolskog glasnika« Stjepan Celar, a za statistički osek referent br. Verij Švajgar.

Svoj izostanak ispričali su: načelnik brat Miroslav Ambrožić, zamenice načelnice sestre Dana Ilčevića i Joža Trdinova, te braća dr. Milorad Dragić, I. Ibrahim Hadžiomerović i Holujević Franjo.

Sednicu je otvorio I zamenik starešine brat Gangl sledećim govorom:

Braćo! Sestre!

Čuvajte Jugoslaviju!

Po prvi put danas pozdravljam Vas, braćo i sestre, u ovom prostoru, što ste se odazvali našem pozivu i došli u Beograd na sednicu plenuma savezne uprave.

Moja pozdravna reč, koju Vam upućujem u ovom času, nije izraz mog radosnog srca. Nije zato, što njime provećava neizmerna i duboka bol, zato, što sve naše duše još nisu našle uteha i smirenja i što još krvave rane naših srdaca bitko pogodenih strašnom tragedijom, koja se je nešto više od pred mesec dana odigrala u Marševu, a u kojoj je pao žrtvom zločinačkih ruku naš Viteški Kralj Ujedinitelj.

(Svi učesnici ustaju i kliču trokratni »Slava Mu!«, ostajući i nadalje na nogama dok je predsedavajući velično uspomenu na Viteškog Kralja Ujedinitelja.)

Potsećam Vas na tu najveću nesreću, koja je ikada stigla naš narod, na ovom istom mestu, gde je bilo 1. decembra 1918. godine proglašeno naše oslobođenje i ujedinjenje. Ali glas tadanje radosti i ushićenja nad tim najvećim istorijskim događajem naše nacije odzvanja danas u općoj narodnoj žalosti, tužno i bolno, u žalosti, koja je u našim sokolskim dušama odjeknula tim neprolaznom i neutešljivo, jer je naša ljubav prema Viteškom Kralju bila oduvek najdublja i najgorljivija.

Naša zvezda vodilja ugasla je i meteorskim sjajem preko našeg nacionalnog firmamenta prešla je u istoriju naše nacije, da u njoj sja vekovitim bleškom kao prva među onima naših najvećih nacionalnih heroja i mučenika.

Naše sunce, koje nam je ukazivalo i osvetljavalo ravne puteve našeg nacionalnog, državljanškog i sokolskog života i rada — stojeći tako sjajno u zenitu svoje moći i slave, dajući život svemu unaoko-

lo sebe, pomrčalo je, nadvilo se nad zapad i zašlo, izazivajući i stvarajući svojim zalazom najbolnju tragediju svekolike naše nacije.

Pa ipak, još i danas nam se čini ova strašna zbilja nemogućom i neverovatnom, čini nam se kao neki zlokobni san, i niko niše od nas ne bi iskrenije i nestrpnije mogao da želi, da bi se bar samo još jednom ova kruta zbilja prometnula u strašan san, koji se kao mora spustio na duše sviju nas!

Ali, kruta istina ostaje kruta! Ta sami smo bili živi svedoci, kada je mimo nas odilazio na svoj poslednji put, na večni počinak, kada su Ga ispraćale naše gorke suze i kada smo klečeći, podrihtavajući od groze, u grčevitom jecaju i plaču, od Njega se opraštali — od svoga ljubljenog Vladara, Viteza, Junaka i Mučenika — kada je odilazio velebnom hramu Svetog Jurja, Svojoj Kraljevskoj zadužbini na Oplenju, da u njoj nađe večni mir i počinak. I tupim pogledima i svisućta srea gledali smo tada u onu mramornu ploču, koja nam Ga je za uvek od nas odelila.

I u tom neprolaznom sećanju ovoga časa i na ovom mestu na mučeničku smrt našeg Velikog Kralja poklonimo se još jednom Njegovoj velikoj duši i kličimo: Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

(Svi učesnici kliču: »Slava! Slava! Slava!«)

U ovoj neopisivoj našoj žalosti, koja je sve nas jezivo potresla, da se odužimo našem Velikom Kralju preduželi smo u Izvršnom odboru našega Saveza sve što je bilo potrebno da bi naše Sokolstvo odalo najdostojniju poštu svome Blaženopočivšem Kralju i da bi u našim sokolskim redovima sačuvali na Nj večit spomen.

Sve te naše odredbe poznate su Vam i ja sada samo apelujem na Vas, da se svega toga stalno sećate.

Današnja sednica plenuma savezne uprave samo je daljnja konzekvenca odnosnih zaključaka naše poslednje glavne skupštine, i nakon referata, koji će sada podneti brat dr. Pavlas, imadu da se donesu potrebni daljnji zaključci.

Svesni veličine i značaja sadanjeg vremena, uveren sam, da će naša nacionalna, državljanška i sokolska svest naći pravi put iz teškog položaja i da će znati ponovno da dade pravu vrednost našem svemu dosadanjem nastojanju, kako bi mogli da sveto služimo svojoj svetloj otadžbini.

Time otvaram današnju sednicu i pozivam Vas da pre prelaza na dnevni red iste svi zajedno pozdravimo usklikom našega Mladog Kralja:

(Svi učesnici sednice ustaju i oduševljeno kliču):

»Živelo Njegovo Veličanstvo Kralj Petar III!«

Po dnevnom redu podela se zatim iscrpiva debata, u kojoj se stvarno raspravljalo o strogo načelnim pitanjima organizatorne naravi. Nakon debate donesen je zaključak, da se organizatorna pitanja našeg Sokolstva definitivno reše na narednoj redovnoj glavnoj godišnjoj skupštini Saveza, koja će se održati meseca aprila 1935. god.

Naročito velika pažnja posvećena je potrebnim akcijama u najširim slojevima naroda, pa su u vezj s time

primljeni važni predlozi u pogledu povećane aktivnosti pojedinih oteka, koji unutar Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije vode računa o pitanjima sokolskog rada u najširim slojevima našega naroda, a s osobitim obzirom na naše selo.

Konačno u nadopuni provedbe ovogodišnje socijalne akcije u jugoslovenskom Sokolstvu, primljen je predlog da se ovogodišnji 17. decembar, kao rođendan Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, u čitavom jugoslovenskom Sokolstvu proslavi kao dan posta.

Svaki pripadnik sokolske organizacije u našoj zemlji mora na taj dan od svojih životnih potreba uštedeti što

najviše i tako uštedevinu priložiti široko zasnovanoj socijalnoj akciji, koja će se sprovesti u mesecu decembru u čitavom Savezu SKJ prema već ranijem zaključku s prodajom »sokolskih srdaca«.

O ovogodišnjoj proslavi Prvoga decembra kao državnog i sokolskog praznika izdata su tačna uputstva, koja je već primila svaka jedinica. Taj praznik proslaviće se u čitavoj Jugoslaviji na najsvečaniji način kao spomendan Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Toga dana mora da položi zakletvu vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II celokupno članstvo svih jedinica Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Sedamnaesti decembra — dan sokolskog posta

Svima bratskim sokolskim župama, društvima i četama!

Kao što je već ranije objavljeno, mesec decembar o. g. proglašen je u celokupnom Jugoslovenskom Sokolstvu za mesec sokolskog bratstva, koje treba da dode do punog izražaja u akciji sokolskog milosrđa koja se ima sprovesti na širokoj osnovi u duhu izdatih uputstava. Za glavni dan te akcije određen je Prvi decembar, kao dan državnog i sokolskog praznika, koji je posvećen odavanju pošte seni Blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju i izrazu ljubavi, vernosti i odanosti Mladome Kralju Petru II.

U okviru ove sokolske milosrdne akcije ima da se u smislu zaključaka pune sednice Savezne Uprave održane dne 11. novembra o. g. izvrši još jedna velika sokolska manifestacija namenjena i uspomeni na Velikog Kralja i delu socijalne pomoći za bednu i nevoljnu sokolsku braću.

Iako mi lik Viteškoga našeg Kralja — Mučenika i Heroja vazda u srcu svome nosimo; iako nam je Njegov sveti amanet uvek pred očima, naše sećanje na Njega, Oca domovine, oživeće naročito onoga dana koji je do sada bio izvor opšte narodne radosti: na dan Njegova rođenja — 17. decembra. Sada, kada smo usled Njegove gubitka do dna duše ucviljeni i žalošću, ne možemo taj dan dostojnije provesti nego ako nastojimo da se u časnom i predanom radu, ozbiljnim mislima i odricanju što više uzdignemo i predamo duhovnoj strani svoga bića i ljubav k nezaboravljenom svome Kralju preobrazimo u ljubav k bližnjem svome. Odricanje od telesnog i dobro delo neka bude naša najtoplija molitva za Onoga koga smo za Njegovu života toliko voleli, a koga sada tako bolno oplakujemo.

Privodeći u delo ovu namisao Savezne Uprave, Izvršni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

naređuje:

1) 17. decembra o. g. oglašuje se za dan sokolskog posta.

2) Svi pripadnici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije imaju toga dana da svoje obroke jela svedu na najnužniju meru i da se zadovolje s hranom što više umerenom, skromnom i jeftinom, kako bi na taj način postigli što veću uštedu u izdacima na jelo. Najviše će ovome udovoljiti oni koji dan provedu o svom hlebu i vodi.

3) Od ove dužnosti oslobađaju se samo oni koji se po savetu lekara moraju držati propisane hrane.

4) Sokoli koji imaju svoje porodice treba da ovaj post prošire i na sve njezine članove.

5) Izdaci na hranu i na piće treba da se toga dana umanje barem za polovinu, a na taj način ostvarena ušteda ne sme biti manja: kod dece i narastaja od jednoga dinara po osobi a kod odraslih od 3 (tri) dinara.

Za seljake — članove sokolskih četa koji se hrane vlastitim proizvodima a nemaju više od 10 hektara zemlje odnosno imetka koji odgovara toj vrednosti ustanovljava se najmanja ušteda odnosno najmanji doprinos: kod dece i narastaja sa 50 para po osobi, a kod odraslih sa 1 Din.

6) Ostvarena ušteda (koja ne može biti manja od one navedene pod tačkom 5) ima se u gotovom novcu predati upravi društva (čete), i to blagajniku ili naročito za to određenim licima. Ubrane svote uneće se mastilom (ili mastilavom olovkom) u sabirne arke, snabdevene pečatom i potpisima starešine, tajnika i blagajnika.

7) Od ovog doprinosa oslobođeni su oni pripadnici sokolske organizacije koji usled nezaposlenosti, bolesti ili bede primaju od drugoga besplatnu hr-

nu, kao i oni koji iz istih razloga i sami trebaju pomoć. Da li ovakav slučaj postoji, ispitaće uprava društva (čete) brižljivo.

8) Cela akcija ima se sprovesti pod vodstvom blagajnika i uz pomoć svih članova uprave, a pod neposrednim nadzorom i ličnom odgovornošću starešine društva (čete).

9) Sav ubrani novac ide: 10% u korist »Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja« kod Saveza SKJ; 40% u korist istog fonda osnovanog kod pojedinih župa, a 50% ostaje društvima (četama).

10) Društva (čete) imaju polovinu novca (tač. 9) poslati župama zajedno s pismenim izveštajem o uspehu akcije prema obrascu koji će im se poslati, najkasnije do 25. decembra o. g., a župe će deo koji pripada Saveznom fondu poslati zajedno s izveštajem Savezu najkasnije do 31. decembra o. g.

11) S ovim prihodom Fonda postupiće se prema Pravilniku, odnosno na način propisan pod III-1 i 2 u Uputama za »milosrdnu akciju sokolskog srca«, koje su oštampane u knjizi »Prvi decembar 1934«.

12) Za puni uspeh ove akcije neka sve sokolske jedinice preduzmu sve potrebne mere, a naročito neka živom i pisanom reči objasne moralni značaj ove naše sokolske manifestacije, koja treba da ispolji svu snagu naše sokolske ljubavi, požrtvornosti i morala.

Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Beograd, 12. novembra 1934.

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

I zamenik starešine:

E. GANGL, s. r.

Predsednik Prosvetnog odbora:

DR. VL. BELAJČIĆ, s. r.

Tajnik:

A. BROZOVIĆ, s. r.

Zapamti: Imamo neprijatelja!

Sokolski pokret mora se ljubomorno i pažljivo da čuva jedne stalne opasnosti, koju bismo mogli nazvati šablomiziranjem ili birokratizacijom. Ima nešto što ga i neprimetno tera tim opasnim i neželjenim putem. U prvom redu veličina i raširenost organizacije. Moramo nastojati svim silama, da se odupremo toj nevolji, koja bi mogla da pokreću, podvlaćim sokolskom pokretu, otme mnogo one svežine, odlučnosti, neposrednosti i iskrenosti, što je bilo i mora uvek da bude velika snaga i unutrašnja vrednost našeg pokreta.

Ovo treba da sada naročito naglasimo. Baš sada, kada su vremena tako ozbiljna, i kada sokolsku snagu, svežinu i neukočenu odlučnost traže i prilike i odlučni historijski časovi.

Mi smo dovoljno muški i jaki, da pogledamo svakoj istini u oči, i da se sa svakom okušamo i ogledamo. Pogledajmo smelo i trezno u oči toj nesumnjivoj istini da Jugoslavija, naša ljubljena i svetom krvlju posvećena Jugoslavija, ima mnogo podmlukih i lukavih neprijatelja. Iščaurili su se u ovom zločinačkom pothvatu, koji nam je oteo najjačeg Borca i najsposobnijeg Vodu. Iščaurili su se i oni posredni, ne manje opasni i manje odgovorni. Javili su se ne samo prijatelji, nego i zlobnici. Obradovali su se pogani, kojima je nesreća i slabost Jugoslavije najveća, divljačka radost.

O tome ne treba mnogo govoriti: svi mi dobro znamo, koji su to, ti naši posredni i neposredni neprijatelji, i svi mi tačno i pouzdano znamo, ko želi i ko radi zlo Jugoslaviji.

Sokoli, dobro ih upamtite i dobro na njih pazite.

Jugoslavija je stvorena u teškim patnjama jednog pokolenja, koje još živi, ukoliko je mučenička smrt pošteđila stvaraoce Jugoslavije. Jugoslavija je iskupljena dragoceni žrtvama ju-

naka i svetaca, i Jugoslavija čvrsta, ujedinjena i slobodna, prebogata mučenicima i mrtvim junacima, pojačana novim pokolenjem, koje se u jedinstvu i slobodi odgojilo, dovoljno je jaka i odlučna da dočeka svaku pogibiju, i da kazni svakog, pa i posrednog, vešto skrivenog zlotvora.

U toj najširoj i općoj zajednici, koju zovemo tako lepim i dragim imenom, u našoj Jugoslaviji, i mi smo jugoslovenski Sokoli oni koji smo dali i mučenike, i borce, i žrtve, i graditelje te čvrste, slobodne i ujedinjene Jugoslavije, koji smo i nastali pred više od pola stoleća da našoj deci osiguramo ovo slobodno, napredno i svoje razvijanje, koji smo svoje neprijatelje grizli i izgrizili, naučnike svladali i isterali s naše zemlje. Zločina stvarnost i težak gubitak pokazao nam je mnogo zlobnih, lukavih i svirepih očiju. Smrt Viteza, našeg čuvara Jugoslavije, otkrila nam je planove i strasti bivših, otkrila neprijatelja, i bolesne želje novih i budućih. Sve smo te poglede duboko zapisali u svom mozgu, njih smo za uvek zapiali u svojoj krvi, i znamo na čemu smo. Iza busije smo ih otkrili. Neki nevina, pa čak i uvredena lica, neki zakopani i prepušteni, neki lukavi ali podli i kukavici. Sve znamo, i sve pamtimo do u treće koleno!

A što Sokolstvo na to?

Setilo se onih svojih mladih dana borbe i stradanja, setilo se većala i tamnica, setilo se dobrovoljačkih rova, setilo se neprocenjive i nenadoknadive rabote za Jugoslaviju. Svi smo danas spremni da za tu našu Jugoslaviju, za slobodu i jedinstvo naroda i države podnesemo još jednom, i trostruke muke i žrtve, da tu Jugoslaviju sačuvamo i obranimo. Ako naš mir i naše granice ugroze zločinci, naći će na našu spremnost, i na našu volju, mnogo jaču i silniju, jer služi neizmer-

SLOVENSKO SOKOLSTVO

60 godišnjica brata Agatona Helera

Dne 14. o. m. navršio je br. Agaton Heler, dugogodišnji zamenik načelnika Českoslovačke obce sokolske i nakon teškog obolenja načelnika COS brata dra Jindřicha Vanjička dvogodišnji načelnik COS, svoju 60. godišnjicu. Brat Agaton Heler, kao i svi vodeći članovi COS, Soko je već od svojih mladih godina te je prošao kroz sve faze sokolskog rada, od onoga u društvu pa do najviše instance, Českoslovačke obce sokolske, u kojoj je postao jedan od najužih saradnika brata dr. Jindřicha Vanjička, a nakon svetskog rata također i njegov zamenik u načelniku COS. S pokojnim br. Vanjičkom brat Agaton Heler saradivao je pri organizaciji i voduštvu mnogih sletova, a godine 1932 organizovao je i sam vodio sa svojim pomoćnicima, među koje spada također i sadašnji načelnik COS i SSS br. Miroslav Klinger, IX jubilar, njegov sokolski slet, koji je, kako je poznato, postigao vanredan uspeh u svakom pogledu. Radi bolesti, koja je sve više narušavala njegovo zdravlje, morao je da se povuče s mesta načelnika COS, na što je bio izabran za počasnog člana tehničkog odbora COS. Po zvanju br. Agaton Heler je školski nadzornik i kao takav također i uvaženi radnik na pedagoškom polju. Povodom njegove 60. godišnjice također Jugoslovensko Sokolstvo, koje u njemu ima odanog prijatelja i dragog brata, iskreno mu i bratski kliče: Na mnoga! Na zdar!

50 godišnjica Tirševa pogreba

Dne 9. o. m. navršilo se 50 godina od veličnog pogreba neumrlog osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tirša. Ogromna žalobna povorka, kakve do sada još nije video Prag, uz učešće silnog mnoštva Sokolstva, kao i drugih društava bila je krenula u jedan sat i po po podne iz doma Praškog Sokola sa zemnim ostacima velikog sokolskog genija. Od 23. avgusta, kada je bio pokopan u Ecu, pa do 30. oktobra t. g. počivalo je njegovo mrtvo telo na tamnošijem groblju i tek toga dana bio je konačno dozvolom nadležne vlasti otvoren njegov grob u prisutnosti delegata Praškog Sokola braće A. Igerta i L. Ješka. Telo velikog pokojnika stiglo je zatim u Prag 5. novembra. Nad njegovim lešom, pokraj koga su prošle nebrojene desetine i desetine tisuća ljudi, odavajući dužnu poštu posmrtnim ostacima velikog pokojnika, održao je oproštajni govor veliki češki političar odličan govornik i oduševljeni Soko dr. Eduard Greg. U žalobnoj pogrebnoj povorci stupalo je 1600 Sokola u svečanom kroju kao predstavnici iz 89 društava sa 72 sokolske zastave; 120 krasnih lovorovih venaca nosili su također Sokoli. Za ono doba, kada je Sokolstvo bilo još u prvom svom razvitku, učešće Sokolstva na tom pogrebu bilo je zaista imponantno.

Zbor župskih prosvetara ČOS

Dne 3 i 4. novembra održan je u Tirševu domu u Pragu jesenji zbor župskih prosvetara ČOS. Na ovom zboru bio je pretresan sav prosvetni rad u ČOS, a također bilo je reči i o novim smernicama, koje bi učinile prosvetni sokolski rad još intenzivnijim, posvećujući naročitu pažnju pitanju sokolske omladine. Iserpni pregled izvršenog sokolskog prosvetnog rada podneo je prosvetar ČOS br. Antonin Krejčí, koji je među ostalim spomenuo, da su sve jedinice komemorirale 50. godišnjicu Tirševe smrti, nadalje da je bio održan, kao osmi po redu, 14. dnevni prosvetni čaj ČOS, zatim da je u spomen na sedmu glavnu skupštinu bio priređen također naročit čaj u kome su tečajnici bili upoznati s osnovnim zaključcima te skupštine, kao da su također i pojedine župe priredile svoje naročite tečajeve. Dalje je izvestio, da je prosvetni odbor ČOS organizovao i lutkarski čaj, kao i to, da je započeo rad na pisanju sokolske istorije. — O rezultatima župskih prosvetnih tečajeva kao i tečajeve za novo članstvo po društvima izvestio je br. dr. Hrčebik. — O pitanju naraštaja referisala je s. Vjera Njemecova i prof. univerziteta br. dr. Jan Uher, a vrlo uspešno i zanimljivo predavanje o klerikalizmu održao je br. dr. E. Svoboda, koji je u svojem predavanju među ostalim rekao: »Borba protiv klerikalizma nije borba protiv vere, koja je ne samo uverenje, već upravo i životna potreba ogromne većine ljudi. Borba protiv klerikalizma znači borbu protiv onog sve jačeg nastojanja nekih crkvenih krugova koji teže za političkom premoći i nadvladom u svem javnom životu. Sokolstvo, koje propagira slobodu misli i demokratiju, ne može se naravno da sprijatelji s klerikalizmom, koji hoće da zarobi duh i čovečja prava.« U nastavku svoga predavanja br. dr. E. Svoboda podao je snažno potkrepljenu analizu klerikalizma te označio ujedno i glavne smernice za rad u cilju paralizovanja štetnih uticaja te struje i njenih nastojanja. — Zatim su delegati zbora izradili radni program za god. 1935. Na koncu bila je izabrana i komisija od 10 članova, koja će ovogodišnjoj glavnoj skupštini ČOS predložiti novu listu prosvetnog odbora ČOS. — Oba dana prosvetnom zboru prisustvovali su također i starosta ČOS br. dr. Bukovski, načelnik br. dr. Miroslav Klinger, načelnica s. Marija Provaznikova kao i mnogi drugi članovi predstništva, među kojima zamenik staroste ČOS brat Josip Truhlarž, koji je ujedno i potpredsednik Prosvetnog odbora ČOS.

Sitne vesti iz českoslovačkog Sokolstva

Dne 14. oktobra o. g. proslavilo je Sokolsko društvo Teplice-Sanov, 40. godišnjicu svoga osnutka. Ovo je mesto bilo pre rata naročito poznato kao zagriženo pomemeno гнездо, u kome je, međutim, ipak uspele češkim narodnjacima da već godine 1894 ustanove sokolsko društvo. Godine 1902 društvo je podiglo i svoj vlastiti dom, a što je bilo dokazom, da je sokolska misao znatno napredovala i mnogo pridonela nacionalnom buđenju ovoga mesta. Nakon prevrata, upravo požrtvovnim radom tamošnjih Sokola prilike mesta u nacionalnom pogledu znatno su se poboljšale, tako da se je broj češkog stanovništva udvostručio, a time ujedno ojačali i sokolski redovi.

Malostranski Sokol (Prag III) čiji je član također i potpredsednik Českoslovačke Republike br. dr. T. G. Masarik sa svom svojom porodicom, proslavio ove godine 40. godišnjicu delovanja njegovih članica, među kojima je aktivno delovala pre rata i sestra Šarlot G. Masarikova, supruga prezidenta, rodom Američanka.

Brat dr. Ljudevit Pivko, naš poznati sokolski i nacionalni radnik, nalazi se ovih dana na turneji po Českoslovačkoj, gde u raznim českoslovačkim mestima drži zanimljiva predavanja, na koja poziva također i Sokolstvo svoje članstvo, da bi upoznali ovog odličnog sokolskog i javnog radnika i poznatog organizatora dobrovoljačkih legija na italijanskom frontu.

Sitne vesti iz poljskog Sokolstva

Poslednji, deseti broj »Sokola«, zvaničnog organa Saveza poljskog Sokolstva, koji izlazi već 51. godinu, donosi na naslovnoj strani s pogreba Viteškog Kralja Aleksandra i Ujedinitelja posvećujući uz to uspomeni Velikog Kralja Mučenika reči najdublje pijeteta i donoseći ujedno i smrticu za Velikim Kraljem. U osmrtnici kaže se, da je Viteški Kralj Ujedinitelj bio veran sokolski brat i sledbenik sokolske misli. Osmrtnica završava latinskim citatom: »Non omnis moriar« (»Neću sav umreti«). Zatim sledi oduž članak, koji je napisao posvećujući ga blagajni uspomeni Velikog Kralja urednik lista br. prof. Antonin Boguslavski. Članak je ilustriran s dve slike, od kojih je jedna portret Viteškog Kralja Ujedinitelja, a druga prikazuje Viteškog Kralja Ujedinitelja sa Svojom kraljevskom porodicom. Nadalje list donosi i izveštaj s veličanstvenog pogreba Viteškog Kralja Ujedinitelja u Beogradu sa slikama i s tekstom brzojavnog saopštenja. U daljnjem delu list donosi pored aktuelnog sokolskog rada u jedinicama još i vesti o smrti brata potstarešine Vitolda Tirakovskog, o smrti brata Vladislava Janikovskog, dugogodišnjeg potpredsednika Lavovskog sokolskog okružja.

(Nastavak sa 1 strane)

no lepšoj i realnijoj stvari, nego što je njihova pohlepa i tuđi novac.

Sokolstvo, slobodno od sablonskih ograda, neukroćeno birokratski, iskreno do krvi i radi vrele svoje krvi, spremno na nove žrtve, i na sve muke, brani i pojačava ovu našu Jugoslaviju, koja je i program, i vera, i stvarnost.

Teški zadaci i teški dani dade i prokušane ljude. Ljude, koji će znati, da je vreme pitomih i veselih manifestacija prestalo, da treba dati novo, važno i presudno našoj organizaciji. I da one misli našeg programa, koje određuju nepokolebljivu vernost Otadžbini i jedinstvu, da zavet slobodi i borbi za slobodu, treba iskupiti i životima.

Ne treba biti prorok, niti se zavaravati: imamo neprijatelja, Jugoslavija ima neprijatelja i zato Sokolstvo ima neprijatelja. Sokoli moraju biti stoga spremni. Sustavan, neprekidan, postepen rad sokolskih jedinica odgovara naročitim prilikama, ali vanrednim prilikama odgovaraju i vanredni podvizi. Budite spremni, braćo, na te vanredne podvige, i setite se svega onoga, što je Sokolstvo u borbi za slobodu podnelo. Odozgo, pa do najdalje i najniže jedinke sokolske organizacije, neka prođe ova misao i ovo osećanje: imamo neprijatelja, Jugoslavija ima neprijatelja, i mi smo pripravnici da ju branimo. Sokolstvo treba da stvara ozbiljne, obaveštene i na sve spremne branioce Jugoslavije, treba da junački zadrži svoje ponosno mesto u prvim redovima onih, koji čuvaju i brane našu slobodu i jedinstvo.

H. M.

Sokolska radio-predavanja

REGISTRACIJA PRIJEMNIH RADIO-APARATA I DETEKTORA

Svima bratskim sokolskim jedinicama i svima Sokolima pojedincima!

Oteku za sokolsku propagandu putem radio, koji je osnovan pri Prosvetnom odboru Saveza SKJ, potrebno je da zna što tačniji broj prijemnih radio-aparata i detektora, koji se nalaze kod sokolskih župa, društava, četa ili kod pojedinaca Sokola i Sokolice.

U tu svrhu Prosvetni odbor Saveza SKJ izradio je i razaslao svim sokolskim jedinicama naročite statističke liste s molbom, da se iste što pre popune i vrte: Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije (za radio-statistiku), Prestolonaslednikov trg br. 34 — Beograd.

Umoljavaju se stoga sve bratske sokolske župe, društva i čete, kao i svi Sokoli i Sokolice, da u ovome poslu pomognu Prosvetni odbor Saveza SKJ, kako bi ovaj mogao da dođe u što kraćem vremenu do što tačnijih podataka u ovoj stvari, te stoga neka sve pre pomenute jedinice dostave svima onim svojim pripadnicima, koji imaju radio-prijemnike, ove liste, kako bi se iste ispunile i ispunjene vratile na pre navedenu adresu.

Isto tako umoljavaju se i svi pripadnici Saveza SKJ, koji imaju radio-prijemnike, da i sami zatraže od svojih sokolskih jedinica ove liste, ukoliko im iste ne bi bile dostavljene — bilo iz neznanja, bilo iz kog drugog razloga.

U sedištima župa tražiti je ove obrasce u župskim kancelarijama. U slučaju da u mestu jedinice nema ni jednog radio-prijemnika, treba vratiti obrasce s napomenom »Nema ni jednog prijemnika«.

Zdravo!

Prosvetni odbor Saveza SKJ
Oteku za sok. radio-propagandu.

RADIO-STANICA BEOGRAD

Dne 18. novembra predaje brat Ivan Lavrenčić — Maribor, o temi: Telesni i duševni odgoj sokolske dece. (Popodnevno.)

Dne 22. novembra predaje brat Husein Brkić — Sarajevo, o temi: Sta Sokolstvo mora da daje u prvom redu našem selu. (Večernje.)

Dne 29. novembra predaje sestra Elza Skalarjeva — Ljubljana, o temi: Jugoslovenska žena i Sokolstvo. (Večernje.)

Večernja predavanja održavaju se svakoga četvrtka od 19.10 do 19.30 časova, a popodnevna svake 1 i 3 nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja održaju se preko radiostanice Ljubljana:

u petak 23. novembra od 18.30 do 19. predaje brat prof. Josip Jeras, zamenik načelnika Saveza SKJ, o temi: »Značenje i uspehi naših ovogodišnjih sletova«;

u petak 30. novembra od 18.30 do 19. predaje brat Janez Poharc, potpredsednik ZPO Ljubljana, o temi: »Ovogodišnji sokolski praznik Ujedinjenja«.

Jesam li poslao preplatu?
za sokolske listove?

Bolni odjek smrti Viteškog Kralja Ujedinitelja među braćom poljskim Sokolima

Pismo brata dr Tadeuša Podvickog, uglednog Sokola iz Poznanja

U nizu tolikih dirljivih sažalica kao i izraza najdublje pijeteta, koje je naše Sokolstvo primilo iz bratskih slovenskih zemalja, poglavito iz sokolskih redova, donosimo ovde i ovo pismo uglednog sokolskog prvaka iz Poznanja br. dra Tadeuša Podvickog, koje je na glas o tragičnoj smrti našeg Viteškog Kralja Ujedinitelja uputio našem uvaženom starešini Sokolske župe Novi Sad i članu uprave Saveza SKJ, bratu dru Ignjatu Pavlašu. Pismo glasi:

Poznanj, 11. oktobra 1934.

Uvaženi brate!

Pišem poljski, jer na jugoslovenskom jeziku ne bi mogao tako dobro da izrazim ono, što ispunja u ovom momentu moje srce.

Odvratno umorstvo, izvršeno nad osobom najboljeg i najradinijeg slovenskog Sokola, Vašeg junačkog Kralja, velikog neimara ujedinjene Jugoslavije, duboko je potreslo sve nas, a naročito duboko mene lično, kao da se radi o smrti najdražeg mi i najbližeg.

Moja žalost je u toliko iskrenija, jer je rad Kralja Aleksandra bio namenjen čitavom Slovenstvu, svestan značenju slovenskog duha i slovenske saradnje. Ne boli nas toliko sama smrt kao takva, nego naročito činjenica, da je jugoslovenski narod izgubio najboljeg svog Vladara i dalekovidnog političara u momentu tako presudnom za Vašu Otadžbinu.

Nedokučivi su nam putevi sudbine. I možda je bila potrebna ova velika žrtva, ovaj golemi gubitak za Vašu Otadžbinu, jer se je sav narod bez iznimki, osuđujući gnusno zločin, okupio složno oko onih ideala koje je najlepše propovedao Blaženopočivši Kralj Aleksandar.

Primi ovih nekoliko misli, pošlani brate, u trenucima velikog bola Vašeg naroda, kao dokaz, da i ovde, na granici Slovenstva, biju srca u istom otkucaju kao i Vaša.

Zivela Jugoslavija!

Tvoj odani

Dr. Tadeuš Podvicki.

Čuvaćemo Jugoslaviju!

I krvlju smo morali natopiti Soču i Drinu, Vardar i Pijavu, pretrpeli muke Raspetoga, da jednoga dana zaori krik: Oslobođeni smo!

Vekovima su nas tlačili, vekovima su ispijali našu krv, na naša jaka i čvrsta leđa survaše breme bezakonja, sve u opakoj nadi, da će nas uništiti. A mi smo trpeli, snosili i verovali. Verovali smo u pravdu i samo kroz tu našu veru dobivali smo uvek izvor nove energije i nove snage. I samo toj našoj veri imademo zahvaliti, da je bilo ostvareno ono što je bio hiljadugodišnji ideal našega naroda, o čemu su sanjali naši najjači i najveći umnici; da je ostvarena velika i moćna država Jugoslavija!

I prvi put u svojoj istoriji nadoše se zajedno u jednoj državi svi delovi našega naroda — jedne krvi i jednoga jezika, udruženi i ujedinjeni u jednoj zajedničkoj ideji, u jednom dubokom uverenju, da samo združeni svi zajedno možemo prestatviti jednu veliku i jaku slovensku snagu na Balkanu. Da samo ujedinjeni i združeni možemo sačuvati našoj deci lepšu i bolju budućnost, da samo ovako možemo sačuvati naše zemlju od tuđinske najezde i propasti. Ujedinjeni i združeni pod vodstvom velikog našeg Kralja Aleksandra I postadosmo velika i napredna država. Svaka Njegova misao, svaka Njegova akcija, svaki Njegov potez bio je posvećen jačanju i čuvanju državnog i narodnog jedinstva, čiji je On bio glavni stub i oslonac. On postade tako skup najlepših i najkрасnijih vrлина našega naroda. Prošet istinskim težnjama za mirom, Svojom sjajnim umom, neumornom energijom, mudrim političkim načinom i diplomatskom veštinom otklanjao je sve smetnje, koje su razdvajale narode i države, te je tako postao najvredniji pobornik i veoma uticajni faktor sveopćeg mira u Evropi.

I baš u času kad je sudio našu vanjsku politiku, kad je potpuno sredio zamršene prilike na dosad krvavom Balkanu, te kad se nalazio pri završetku svoga velikog i ogromnog rada na delu trajnog međunarodnog mira u izmučenju i krvlju napačenoj Evropi, pao je teško pogođen hitcima iz ubojničkih ruku plaćenika i neprijatelja mira i poretka među narodima.

Neprebolno stoga osećamo gubitak našeg dragog i milog Kralja, Oca naše ljubljene domovine Jugoslavije, našeg najvećeg narodnog junaka, i zato se trza i kida naše srce od teške boli i od brige i gorke tuge pred pitanjem: Što i kako ćemo bez Njega? — Stenje sva naša nutrina, da u dubokom jecaju, u velikom vapaju nađe oduška. I uvek kod svake te pomisli na Njega iskrse pred nama divovska pojava Njegove duše, iskrse gorostas, koji je svojim velikim narodnim duhom i plemenitim srcem zadobio simpatije ne samo naroda na Balkanu, nego i cele Evrope. Iskrse pred nama legendarni junak, Kralj-Heroj, iskrse najvećeg čoveka što ga je do sad naša rasa dala, iskrse Kralj Ujedinitelj, koji je kao plemeniti pobornik mira u svetu tragično pao. Iskrse pred nama čovek, koji je svoju poslednju misao, svoj poslednji udah, svoj poslednji osećaj, uputio svojoj dragoj i ljubljenoj domovini Jugoslaviji, ostavivši nam sveti amanet »Čuvajte Mi Jugoslaviju!«

Neprebolno stoga osećamo gubitak našeg dragog i milog Kralja, Oca naše ljubljene domovine Jugoslavije, našeg najvećeg narodnog junaka, i zato se trza i kida naše srce od teške boli i od brige i gorke tuge pred pitanjem: Što i kako ćemo bez Njega? — Stenje sva naša nutrina, da u dubokom jecaju, u velikom vapaju nađe oduška. I uvek kod svake te pomisli na Njega iskrse pred nama divovska pojava Njegove duše, iskrse gorostas, koji je svojim velikim narodnim duhom i plemenitim srcem zadobio simpatije ne samo naroda na Balkanu, nego i cele Evrope. Iskrse pred nama legendarni junak, Kralj-Heroj, iskrse najvećeg čoveka što ga je do sad naša rasa dala, iskrse Kralj Ujedinitelj, koji je kao plemeniti pobornik mira u svetu tragično pao. Iskrse pred nama čovek, koji je svoju poslednju misao, svoj poslednji udah, svoj poslednji osećaj, uputio svojoj dragoj i ljubljenoj domovini Jugoslaviji, ostavivši nam sveti amanet »Čuvajte Mi Jugoslaviju!«

I mi Sokoli, koje je toliko voleo, s najdubljim pijetetom klanjamo se Njegovoj svetloj i blagoj uspomeni i kličemo Mu iz dubina naših gorko ucvelijanih srdaca:

Slava i na svemu Ti hvala, Veliki i dobri naš Kralju! Mi Sokoli svetlo ćemo čuvati Tvoj sveti amanet, čuvaćemo Jugoslaviju, uvek pripravnici da za nju položimo i svoje živote!

Br. V., Zgb.

† Brat Slavko Rogulić

Dne 13. o. m. umro je u Novom Sadu brat Slavko Rogulić, član Prosvetnog odbora Saveza SKJ.

Vest o smrti brata Rogulića duboko je potresla svakog onoga koji ga je poznavao i koji je s njime saradivao. Blagost njegovog karaktera, topline iskrene ljubavi i odanosti, najveća sa-

vesnost i retka predanost u poslu, bilo su velike odlike koje su resile pokojnika i obeležavale ga kao uzor čoveka, čoveka koji je bio na svom mestu u punom značenju te reči. Pokojnik brat Rogulić radio je i saradivao na mnogim poljima i posvećivao se s najvećom predanošću poslu i dužnostima

Čuvajte Jugoslaviju!

Napisi na kartonu za okvire 50 × 35.
Latinicom i ćirilicom. — Cena po komadu Din 3.—. Narudžbe prima

Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

koje bi preuzeo. I možda je baš ova njegova predanost, koja je toliko iscrpljivala njegove fizičke sile, uzrok njegove prerane i nenadane smrti, jer je brat Roguljić radio neutrudivo, bez predaha i ne štedeći se, radio je sve do poslednjeg čas svoga života.

Pokojni brat Slavko Roguljić rodio se 7. septembra 1879 g. u Šatrinčima u Sremsu. Godine 1898 maturirao je u Novom Sadu, a god. 1909 apsolvirao pravo u Zagrebu. U državnu službu stupio je god. 1901 i u njoj proveo u raznim činovničkim zvanjima finansijske struke sve do god. 1930, kad je penzionisan kao načelnik finansijskog odeljenja Banske uprave u Novom Sadu. Za revnosnu službu odlikovan je redom Sv. Save IV stepena. U vojsci postigao je čin rezervnog kapetana I klase. Pre tri godine stupio je u službu Matice srpske kao blagajnik. Veran drug u životu bila mu je gđa Anđelija rođena Ržehoržovska, rodom Čehinja.

Veliku energiju rada, pored službe, pok. Roguljić utrošio je u mnogobrojnim kulturnim i humanim ustanovama, ali najviše je voleo i najviše je radio u Sokolu. Još god. 1904, kao mlad činovnik, radi u Hrvatskom sokolskom društvu u Zlataru; u njemu je on jedini Srbin. Tu on seje seme bratske ljubavi, tu usaduje sokolska načela i kao tajnik postaje duša društva. U sokolskom radu prekaljuje se, jača telo, snaži karakter, razvija smisao za lepotu i dobrotu. Tu on započinje sokolski život i u njemu ostaje do poslednjeg daha: uvek predan na

radu, požrtvovan i osećajan. U svakom sokolskom radu — u društvu, župi i u Prosvetnom odboru našega Saveza — na brata Slavka moglo se uvek računati s punom garancijom da će rad biti obavljen najbolje.

Naročito je Prosvetni odbor našega Saveza izgubio smrću našeg dobrog brata Roguljića jednu vanrednu silu, neustrudivu i neumornu, pedantno savesnu, a u isto vreme tihi, skromni, nečujni i čedni. Kroz pune tri godine, neprestano, brat Roguljić radio je svakog dana u Prosvetnom odboru Saveza SKJ u Novom Sadu i svojim odličnim stručnom spremom vodio je s najlepšim uspehom administrativni deo, poglavito brineći se gospodarskom stranom Prosvetnog odbora, njegovih publikacija, a posebice obezbeđujući s te strane »Sokolsku prosvetu«. Ali i u ostalom radu Prosvetnog odbora br. Roguljić je uvek učestvovao s jednaka urođenom mu savješnošću i požrtvovnošću, doprinoseći tako svugde gde je stigao i gde je bio ma čime angažovan korist sokolskoj misli. U odnosu pak sa svakim bratom pokojni brat Roguljić bio je uvek iskreno srdačan i kako je iz njega zrcalila samo plemenitost njegove blage sokolske duše i istinska dobrota, postajao je odmah već pri prvom susretu bliz, drag i mio, pravi drug, prijatelj i sokolski brat.

Neka je stoga večna slava našem bratu Slavku Roguljiću i neka je mir njegovoj plemenitoj sokolskoj duši, a trajan spomen u našem Sokolstvu, koje je iskreno voleo i za koje je predano i nesebično radio!

Brat Jaka Špicar, starešina Sokolske župe Kranj, 50 godišnjak

Retki su danas oni, koji su i u omladnim godinama zadržali onoliko čistog idealizma kao što je to slučaj kod brata Jaka Špicara, starešine i prosvetara Sokolske župe Kranj, uvaženog slovenačkog pisca, poznatog glumca i delatanta i javnog radnika, koji je 27. oktobra ove god. navršio 50 godišnjicu svog života.

Brat Špicar rodio se u selu Skočiču, u Koruškoj. Iako sin slovenačkih roditelja, on se je morao školovati u nemačkim školama, pa je čak i svoje dramske prevence napisao na nemačkom jeziku. No njega ipak nemačka škola i nemačko društvo nisu mogli da otuđe od njegovog naroda te on već u mladim godinama počinje prosvetnim radom među seljacima u Koruškoj, osnivajući diletantsko društvo »Sloga«. Godine 1906 dolazi iz Koruške u bivšu Kranjsku — na Jesenice, gde odmah stupa u sokolske redove. U Sokolu Jesenice obavljao je razne funkcije i bio je tajnik i blagajnik, a i zamenik starešine. Glavni pak njegov rad bio je na prosvetnom polju, gde je bio voda dilatantske sekcije, koja je davala uzor ne pretpostave te je pre rata važila kao najbolja diletantska pozornica u slovenačkim krajevima. Od njegovih pozorišnih komada, koje je onda napisao, najpoznatije su: »Miklova Zala«, pozorišni komad iz istorije koruških Slovenaca, koja je postala najomiljeniji komad diletantskih bina. Nadalje je napisao pozorišne komade: »Razdor«, koji pokazuje strašne posledice partijskih borbi, »Kralj Matjaž«, pozorišni komad za omladinu, »Na Poljanji« i »Ljubu doma«. Krajem svetlozora rata napisao je simboličnu dramu »Damjanka«, koja je prikaz naše istorije od davnih vekova do oslobođenja Komedija »Patriote« je satira o ljudima, koji su u svako doba »patriote«. Za decu je posle rata napisao komade »Pogumni Tonček«, koji se mnogo dala, i »Miklavžev dar«. Nakon oslobođenja preselio se je brat Špicar u Radovljicu, gde postaje najpre potstarešina, a kasnije starešina društva, kome postaje duša čitavog rada. Pod

njegovim vodstvom nagraen je lep sokolski dom, jedan od najvećih u župi Kranj, a uzorno vodi i najbolje diletantsko pozorište Gorenjske — sokolsku pozornicu u Radovljici. U ovom međuvremenu napisao je i simbolički sokolski pozorišni komad »K luč«, koji ima i idejno obeležje, a za omladinu »Triglav«. Nadalje je posle rata još napisao komade »Osvojenici«, »Dobro jutro kliču«, »Kralj ne umre«, »Vrag jih je vzele«, »Na razpotju«, »Pater Anzelim«, farse »Odočelni možje« i »Zlato tele« te dramu »Davidov greh«. Sada se za proslavu jubileja brata Špicara sprema na pozorišni sokolskog društva Jesenice njegova opereta »Spominska plošča«. Za decu je u poslednjim godinama napisao još pozorišne komade: »Martin Napuhek«, »V Korotan«, a za lutkarske pozornice: »Martin Krpan«, »Gašper v Mojstrani«, »Aslan« i »Obsejdeni Lojzek«. Brat Špicar je i mnogo prevodio, osobito s nemačkog, a i sam je bio dugi niz godina odličan glumac i režiser. Kao osvedočen i prekaljen Sokol on je u sokolskom duhu uzgajao i svoju porodicu, pa je tako i njegova supruga vredna sokolska radnica, koja već dugo deluje kao tajnica župskog prosvetnog odbora, a bila je i dugi niz godina kao odlična glumica na sokolskim binama. Brat Špicar je nadalje u pravom sokolskom duhu vaspitao i svoju decu.

Ko lično poznaje starešinu brata Špicara, koji je po zvanju direktor štedionice u Radovljici, njegovu neiscrpu energiju u radu, koju svu posvećuje Sokolstvu, njegovo delovanje i inače kao uvaženog kulturnog i nacionalnog radnika, punog idealizma, kojim uvek provejava i zdravi humor, a i kao čoveka jako intuicije i na socijalna gledanja i život uopće, taj u njemu nalazi pravi i iskren sokolskog brata i dragog prijatelja, čoveka u svakom pogledu najboljih kvaliteta i od velikog koristi za našu sokolsku i narodnu zajednicu uopće. Zato o njegovoj 50-godišnjici života bratski mu i srdačno kličemo: Na mnogaj! Zdravo!

Otvorimo deci širom vrata sokolske obitelji

Dosadašnja praksa je bila, da se je pri učešćivanju sokolske dece tražilo osim njihove prijave i pristanka njihovih roditelja da su morali dolaziti 2—3 puta nedeljno u sokolanu radu vežbanja. Tamo, gde u mestu škole nije bilo sokolske jedinice, redovno nije bilo ni sokolske dece, a tamo gde je bilo sokolsko društvo ili četa bila su sokolska deca redovno samo oni učenici osnovne škole, koji su stanovali baš u sedištu ili neposrednoj blizini društva ili čete. Kako školska obuka traje posle podne do najmanje 16 sati, udaljenija deca nisu posle svršetka obuke mogla ostajati na vežbi, a ni tamo, gde je nerazdeljena dopodanja obuka s istoga razloga nisu udaljenija deca mogla ostajati na vežbi, jer se ona obično drži iza 16 sati. Zato je broj sokolske dece vrlo često razmjerno premalen naprama ukupnom broju dece osnovne škole. Pa napokon — kako je općenita nevolja svih sokolskih jedinica da one oskudevaju

na prednjacima napose takvima, koji mogu raspolagati s vremenom — ne bi bilo ni zgodno da se u pojedine jedinice zapiše veći broj sokolske dece, jer ih ne bi imao ko da vežba ili ako bi se našao koji, morao bi taj da radi s većim brojem dece nego li ih broji najveće odeljenje u školi. Zato se je i mogao zapaziti kod pojedinih jedinica izvestan strah pred prevelikim prilikom dece u Soko.

Mnogo se je već pisalo u »Sokol. glasniku« o nezdravom prilivu članstva u Soko i o merama koje bi trebalo preduzeti da se otežava učešćivanje u Soko. Posvećena je to u redu i mi to svi osećamo, jer smo imali trista nevolja i nećada od kojekakvih Sokolova, koji se k nama uvukoše kao vuci u odelu ovčjem i koji »moraju« ići u Soko. Ali to se nikako ne može odnositi na decu. Oni koji se kroz prozor uvukoše u našu obitelj donose sa sobom svoje iskvarene duše i truju okolinu u kojoj se kreću bez ikakve nade da će se popraviti, dok deca beziznimno donose svoje čiste i neispisane duše, da Soko u njih upiše svoja načela i svoju uzvišenu etiku, od koje oni kasnije nikada neće otkupiti. Kako god dakle Sokolstvo treba

da otežava pristup u članstvo tako ono mora obratno da do krajnosti olakšava deci pristup u sokolsku obitelj.

Ali što se događa? Često baš obratno. Kakavgod »gospodin od položaja«, koji je daleko od sokolske ideologije i etike, nacionalni pokvarjenjak, koji se boji ili stidi da metne na se značku često se oberučke prima u Soko kao samo po sebi razumljivo, pače se njegov pristup smatra kao nekakva posebna akvizicija za Soko. Naprotiv ono malo dobro seosko dete, koje iz punog grla na paši po vazdan peva »Oj letni sivi sokole!« i celom selu pokazuje kako ono znade lepo da odvežba sokolsku vežbu, koju je u školi naučio ne može da se zapiše u Soko, jer ne može dolaziti na vežbe, a ono sanja o tom kako bi si na grudi metnulo sokolsku značku ili prvog decembra pod lepom sokolskom zastavom iza glazbe u odori išlo u crkvu na blagodarenje! I ono drugo dete živo želi da bude sokolsko dete, ono nije daleko, pa bi moglo dolaziti i otac bi ga i majka rado pustili, ali ono čim dođe iz škole kući mora da s malom sekicom i još s manjim bratom vodi kravu na pašu, dok majka s detetom u naručju obavlja kućne poslove, a otac s težacima radi na njivi i vinogradu.

Zar ne može u našu obitelj ovakvo dobro dete samo zato, jer je daleko od nas ili jer je siromašno, pa ga već ovako neka bide sudbina i gorčina bude? Ne to ne može biti! Sokolstvo je, istina, odabralo telovežbu kao sredstvo da postigne svoje uzvišene ciljeve, da načini čoveka jakim za životni poziv i rezistentnim protiv sila, koje idu za njegovim fizičkim i duševnim uništenjem — ali u Sokolstvu je mesto svakom čestitom i valjanom čoveku i detetu.

Kako ćemo, dakle, sve te zahteve Sokolstva spojiti s time da svoj deci omogućimo pristup k nama?

Učitelj će uputiti svu decu u školi i njihove roditelje na roditeljskim sastancima u Sokolstvo u cilju da deca pože u Soko, a roditelji da dopuste svojoj deci da se upišu u njega. Zatim će upisati u razredni odeljak svu decu koja to žele i koja pridođu privolu svojih roditelja. Učitelj će to učiniti bez obzira ima li u sedištu škole kakva sokolska jedinica ili je nema. Upisanu će decu prijaviti svojoj sokolskoj jedinici ili ako ove nema nadležnoj sokolskoj župi. Deca cele škole smatraće se odeljkom sokolske dece i to ako škola spada pod koju sokolsku jedinicu Odeljkom sokol. društva odn. čete, a ako nema sokol. jedinice samostalnim »Odeljkom sokol. dece osnov. škole N.« Svaki razredni starešina pojedinih odeljenja biće ujedno prednjak svog razrednog odeljka. Vežbe se vrše pod časom gimnastike propisanim s rasporedom sati zajedno s ostalom decom odeljenja koja se nisu zapisala u odeljak sokol. dece. U slučaju ružna vremena držaće im se ideološka predavanja, nagovori i t.d. Bude li odeljak imao u mestu sokol. jedinicu odnosno sokolanu ići će jednom tedno (i to samo sokolska deca) izvan svog običnog škol. vremena u sokolanu na zajedničko vežbanje (recimo nedeljom posle mise). Ako nemaju sokolane odnosno ne idu k misi sakupiće se sva sokol. deca cele škole izvan škol. sata u školi na zajedničko vežbanje. Ne mogu li deca radi udaljenosti ili bilo kojeg drugog uzroka dolaziti na zajedničko vežbanje ispricaćave se blagohotno no uvek tako da se ne dopusti zloraba ili omalovažavanje, što će se strogo kazniti, pa do potrebe i isključenjem. U korporativnim nastupima sokol. jedinica nastupa i odeljak, a tamo gde nema sokol. jedinica nastupa i odeljak, a tamo gde nema sokol. jedinice nastupa odeljak korporativno kao samostalna jedinica.

Nastavni program osnov. škole propisuje da se u celof državi gimnastika preduzima po sokolskom sistemu, pa je time osigurano pravilno sokolsko vaspitanje omladine u napred izloženim odeljcima. Što neki nastavnici eventualno ne provode obuku gimnastike onako kako program propisuje, ne obara to ova predloga. Nastavnici po svojoj dužnosti moraju da izvedu gimnastiku po nastav. programu, dakle po sokol. sistemu, pa ako ga nisu svladali to ih ne ispricaćava. Dakako da nastavnik mora biti član Sokola da može biti prednjak svog odeljenja. Nema li u sedištu škole sokol. jedinice, a razrednik je organizovao odeljak postaje on ipso fakto članom Sokola (event. tog odeljka). Sve bi se to imalo normirati posebnim »Pravilnikom odeljaka sokol. dece«, koji bi propisao Savez SKJ.

Na taj će način biti omogućeno svojoj deci da stupe u sokolsku organizaciju. Ta će sva deca živiti za vreme od 4 godine u neprestanoj svesti da su i ona članovi sokol. obitelji i već će se time spremati i izgrađivati za buduće čestite članove Sokola. Delovace to i na njihove roditelje, koji će pratiti sokolske radosti svoje dece i time će i oni i nehotice sudelovati u sokolskom životu i sokolskom delu.

Učiteljstvo je i do sada najviše nije i aktivno radilo u Sokolstvu te je zauzimalo u njem jedno od prvih mesta. Na ovaj će im se način dati prilika da taj rad još podvostruče, jer će svakome biti omogućeno da ostvari Odeljak sokol. dece bez ikakvih većih poteškoća. Radeći gimnastiku po sokolskom sistemu učiteljstvo će usavr-

Album

s 50 slika s pogrebnih svečanosti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. — Naj-elegantnije i tehnički doterano izdanje. — Cena Din 100.—.

Narudžbe prima

Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

šiti i unaprediti i svoje nastavničko delovanje u školi. Nijedan narodni učitelj neće imati opravdanog razloga ne raditi aktivno u Sokolu, jer će taj rad biti integralni deo njegovog nastavničkog rada, na koji ga veže njegova služba. Neće se moći dogoditi kao do sada, da mnoga odeljenja pa i cele škole nisu imale sokolske dece, jer se je učitelj opravdavao da nije prednjak pa da ne zna sokolskih vežbi, a sokolska jedinica nema prednjaka ili ako ih ima nema ih onoliko koliko bi dostajalo za onaj broj sokol. dece, koji bi narastao, kada bi se deci omogućilo na napred izloženi način pristup u Soko.

Nije potrebno ovde naglašavati važnost efekta koji bi postigli s obzirom na ove mnoge naše neprijatelje, koji se pod raznim oblicima bacile na predobivanje te dece pod svoje stegove protiv nas!

Ovaj sam predlog izneo iz najbolje nakane, da se pitanje dece u našem Sokolstvu po nj što bolje i što pre reši. Možda će biti neko, koji će se tom predlogu začuditi kao bespredmetnom, jer da se po već postojećim pravilnicima mogu ovakvi odelci sokolske dece stvarati baš tako kao je u tom predlogu izneseno. No, ukoliko to i stoji, smatram ipak potrebnim, da se o tom izda poseban pravilnik, jer do sada nije to bilo provadano jer ta stvar nije bila posve jasna, pa je nužno da u smislu ovog predloga br. Savez SKJ izda pravilnik.

Bilo bi dobro da se o tom predmetu i druga naročito iskusnija braća Sokoli-učitelji izjasne, pa bi se nakon proventiliranog to pitanja moglo pristupiti izradbi to savršenijeg pravilnika o odeljcima sokol. dece s predlogom Saveznj upravi da ga ona propiše za celi Savez SKJ. Relja.

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

IZ RADNIČKIH TELOVEŽBAČKIH JEDINICA ČEŠKOSLOVAČKE (DTJ)

U septembru ove god. Plzenjsko okružje DTJ poslalo je 20 članova i članica na propagandnu turneju u Englesku. — Ove jeseni DTJ organizovale su snažnu propagandu u svrhu jačanja radničkih telovežbačkih jedinica kao i podizanja broja njihovog članstva. Tim povodom bio je izdan i letak, u kome je među ostalim bilo napisano i ovo: »Naprednoj i radničkoj omladini jedino je mesto u redovima DTJ.« Po mišljenju vodećih krugova DTJ Sokolstvo bi, dakle, spadalo među »nazadnjačke organizacije«.

RASPADANJE FEDERACIJE PROLETARSKIE TELOVEŽBAČKE ORGANIZACIJE

Pored socijalno-demokratskih orijentisane DTJ deluje nakon raskola u god. 1919 u Čekoslovačkoj još i komunistička telovežbačka organizacija, pod imenom Federacija proletarskog telesnog uzgoja, koja je još jače politički obojena nego DTJ ili Orao, a koje organizacije ipak najveću pažnju posvećuju telesnom vaspitanju svojih pripadnika, dok je glavna svrha FPT samo stranačko huškanje i napadanje na druge. Naravno, da je ova federacija napadala ne samo Sokolstvo i druge »reakcionarne« vaspitne organizacije, već također a i naročito oštro DTJ, koje je nazivala »izdajicom« radničkih interesa. Jasno je, da ova organizacija komunistička nije mogla da ima trajnog uspeha, pa je nakon što se je splahnulo prvi val komunističkog oduševljenja, a što je svojedobno vazilo kao nešto moderna, došlo kasnije i do otrežnjenja. Redovi su se, naime, FPT počeli sve više i više da proroduju i baš ovih dana objavljuje »Telocivni ruc«, glasilo DTJ vest, da će prestati izlaziti poslednje glasila ove — kako list kaže — »slavne federacije« radi premaioz broja pretplatnika. Dakle ova će federacija komunistička ostati bez svoga glasila, kojih je međutim još pred par godina imala ništa manje nego 4. Ipak komunistička federacija upinje sve sile da bi se nekako spasila pa je u tu svrhu pozvala u Čekoslovačku ruske sovjetske atletičare, ali također i to poslovanje završilo je s fujaskom, jer je čitava stvar bila organizovana samo u uskom stranačkom krugu i jer su svoje goste pokušali da upletu u stranačke demonstracije. Sada ova komunistička federacija poziva na zajedničku proletarsku frontu čak i samu pre toliko napadanu DTJ, da bi na taj način maskirala svoj debakl i da bi unela seme razdora u redove same DTJ svojom destruktivnom propagandom. Ali DTJ svesna svoje snage, ovo je snubljenje glatko otklonila.

IZ ČEŠKOSLOVAČKOG ORLA

Dne 14 oktobra o. g. održana je u Brnu šesta redovna glavna skupština saveza čekoslovačkih orlova, ali koja nije donela nikakvih posebnih novih momenata pa također ni raščistila posve napeti odnos između slovačkog i češkog krila Orla. — U septembru o. g. bio je priredjen u spomen 25 godišnjice osnivanja Orla t. z. v. Viškovski dan. — Glavni organ saveza Orla još i dalje najučinije napada Sokolstvo te stalno ponavlja svoj poklič: »Katolici van iz Sokola!«, što naravno kada protivnim uspesima od onih kakve bi želeo va-

treni urednik orlovskog lista. Veliko uzbuđenje nastalo je u redovima orlova radi jednog članka br. Pelikana, koji je izišao u »Vestniku sokolskom« COS, a koji je zatim preneo i organ čekoslovačke narodne crkve »Čekoslovak«. Sokolstvu je ispod dostojanstva i časti da bi se u svome radu također i u svojoj obrani služilo takvim ispadima, kojima se služi »kršćanski« organ. Ove godine savez Orlova priredio je savezna plivačka takmičenja 4 i 5 avgusta u Olomucu, ali na koja je takmičenja radi hladnog vremena umesto 31 prijavljenog takmičara došlo njih samo 14; ipak postignuti rezultati bili su dobri. — Dne 5 avgusta održana su u Brnu savezna takmičenja orlica u lakoj atletici. Ovim takmičenjima učestvovalo je 8 vrsta i pet pojedinaka, ukupno 37 članica, te 5 vrsta ženskog naraštaja i jedna pojedinaka, ukupno 21 naraštajka. Dne 1 i 2 septembra održana su u Pardubicama lakoatletska takmičenja članova, kojih je tim takmičenjima učestvovalo 90 iz 15 župa.

TELESNO VASPITANJE U LUKSENBURGU

Sistematska briga vlade Luksemburga za telesno vaspitanje podigla je tu malu državicu u red najnaprednijih država na tome polju. Središte svega telesno-vaspitnog rada je državni — telesno vaspitni institut, čiji su članovi najugledniji članovi telesno-vaspitnih organizacija i vojske, učitelji telovežbe i lekari specijalisti. Generalni inspektor telesnog vaspitanja ima dužnost da nadzire sav telesno vaspitni rad, ne samo po školama, već također i po svim organizacijama. Svako dete kada stupi u školu dobija naročiti arak za telesno vaspitanje, u koji se beleži njegove telesni razvoj i njegove sposobnosti. Kada odraste i navrš osamnaestu godinu dobija, ako je ispunio sve tražene uslove, svedodžbu usposobljenja.

ZA USTANOVLJENJE DRŽAVNOG INSTITUTA ZA TELESNO VASPITANJE U PRAGU

Iako Čekoslovačka u privatnoj inicijativi za telesno vaspitanje nosi prvenstvo na svetu, ipak još ni do danas nije uspeo da se postigne kod odlučujućih faktora, da bi se ustanovio državni institut za telesno vaspitanje, a za koji se već dugi niz godina vodi ustrajna borba. Sada je pak grad Prag pozvao vladu da ustanovi taj institut te je ponudio u tu svrhu nadležnom ministarstvu besplatno zemljište. Kakav će biti uspeh ovoga koraka, još se ne zna.

DRŽAVNA ODlikOVANJA ZA TELESNI UZGOJ U ITALIJI

Mora se priznati, da je Italija zadnjih godina vrlo mnogo uradila za telesni uzgoj svoje omladine. Ne samo da je osnovala nekoliko odlično uređenih škola za omladinske vodnike, podigla ogroman broj vežbališta i igrališta i uposila omladinu u njenom slobodnom vremenu s telesnim vežbanjem, ona je posla još dalje. Uvela je za najbolje vežbače i sportiste posebne državne medalje s kojima ministar pretsednik svake godine odlikuje one vežbače i sportiste, koji su postigli na državnim prvenstvenim takmičenjima najbolje uspehe. Ova državna odlikovanja uvedena su prošle godine, dočim ih je Musolini ove godine prvi put izručio pobednicima. Odličja su zlatna, srebrna i bakrena. Zlatnu medalju dobija samo onaj, koji je pobedio na kakvoj olimpijadi, osvojio kakav svetski šampionat i t. d., srebrno odlikovanje određeno je za druge pobednike na olimpijadi, na evropskim telovežba-

* Zbog lepih misli, koje iznaša brat Špicar, donosamo ovaj članak, iako se ne slaže s duhom naše sokolske organizacije.

ROSIIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

čkim i sportskim takmičenjima i t. d., dok dobijaju bakrenu kolajnu pobjednici na unutarnjim samo italijanskim takmičenjima. Kako se vidi, Italija ni-

je baš naročito darežljiva i ne rasplje svoja odlikovanja, već ih daje samo pobjednicima koji su udovoljili velikim zahtevima.

IZ SAVEZAŠKI

VIII sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ
održana dne 9 novembra 1934 u Beogradu

Brat Gangl izveštava, da se je danas pre sednice Izvršnog odbora sastala ocenivačka komisija, koja je imala dužnost da prema svojedobnom natečaju oceni radove za deciju sokolsku značku. Na raspisani konkurs stiglo je 17 radova, od kojih su izlučena dva kao najbolja, a od ovih prihvaćen je rad vajara Stane Drmelja, pa će ovaj rad uz male preinake biti izrađen kao sokolska značka za decu. Ovaj rad ujedno nagrađen je prvom nagradom, a drugom nagradom nagrađen je rad vajara Karla Putriha.

Nadalje izveštava, da su provedeni zaključci poslednje sednice glede izdavanja proglaša, kao i proglaša za Prvi decembar. Proglaša Sokolstva na narod objavili su sledeći listovi: »Jutro« i »Slovenski Narod« u Ljubljani, »Borba« u Mariboru, »Murska Krajina« u Murskoj Suboti, »Novi List« na Sušaku, »Novosti«, »Obzor« i »Hrvatska Straža« u Zagrebu, »Novo Dobro« u Splitu, »Narodni list« u Pragu, »Lidove Novine« u Brnu, »Politika« i »Vreme« u Beogradu i »Jugoslavenski dnevnik« u Novom Sadu.

Izveštava nadalje, da ga je Moravsko-sleska župa pozvala da dođe u Moravsku Ostravu i da tamo održi jedno predavanje o Tirševoj misli u Slovenstvu i jedno predavanje o sokolskom pokretu u Jugoslaviji. Zolja je pomenute br. župe da ovo predavanje održi u prvim danima decembra, kada će se održati sednica Vibora ČOS, pa bi on iz Praga pošao odmah u Moravsku Ostravu, da održi ova predavanja. Saopštavajući ovo moli, da se donese načelno rešenje, ima li ovaj poziv prihvatiti ili ne. — Zaključuje se da poziv ima prihvatiti i da učestvuje sednici Vibora ČOS.

U komisiji za preučeće obavljenih radova u prostorijama Saveza imenuje se još i br. inž. Smiljanec iz Beograda.

Brat dr. Belajčić izveštava, da je brošura s uputstvima za proslavu Prvog decembra dovršena i da će biti odmah razaslan svim jedinicama. Izveštava nadalje, da je savezni prosvetni odbor polučio dosada velike uspehe s priredbama putem projekcija. Kako bi se taj rad što intenzivnije nastavio i proširio ukazuje se potreba da se nabave još četiri projekciona aparata. Time bi bilo 10 župa opskrbljeno potrebnim aparatima, što bi znatno olakšalo sam rad u tome pravcu. — Iznosi zatim kako treba pristupiti prenosu prosvetnog odbora iz Novog Sada u Beograd. Ovaj prenos mora svakako da bude obavljen s danom 1 januara naredne godine. Potreba je zato, da Izvršni odbor Saveza imenuje novi prosvetni odbor, i to time, da taj novimenovani prosvetni odbor stupi u funkciju danom 1 januara 1935 god. U vezi time predlaže sastav novog prosvetnog odbora, a što se prima u celosti.

Blagajnik br. Momčilo Branovački podnosi izveštaj blagajne Saveza o učinjenim prihodima i rashodima za vreme od 1 januara do 1 novembra 1934 g. — Njegov se izveštaj prima do znanja.

Br. Verij Svajgar podnosi izveštaj o radu statističkog oteka. Po njegovom izveštaju statistika za 1933 god. potpuno je završena. Krajem ove godine Savez je imao zavedena 942 društva i 1192 čete, dakle svega 2154 jedinice. Primio je izveštaj o radu od 910 društava i 922 čete, dakle od 1832 jedinice, dok traženju nije udovoljilo 13 društava i 167 četa, svega 180 jedinica, a 19 društava i 103 čete nisu poslali izveštaj, jer su tekom godine 1933 i 1934 likvidirali zbog nerada. Završni podaci odnose se dakle na 1832 jedinice, t. j. na 91 od sto postojećih jedinica. Uopšte statistički rad pokazuje bolje rezultate od prijašnjih godina. Potreba je još da se priuče na tačnije poslovanje u statistici one župe, iz kojih nedostaje najveći deo izveštaja od pre navedenih 180 jedinica. Svim ovim jedinicama izreči će Savez zbog netačnog rada strogi pismeni ukor.

Stanje Saveza koncem godine 1933 iskazuje 133.632 člana, 23.013 članica, dakle celokupno članstvo 156.645 lica; omladinska odeljenja imala su 114.731 lica, a broj svih pripadnika u našim jedinicama iznosi je 271.376 lica.

Broj jedinica tokom 1933 godine spram prijašnje godine digao se od 912 na 942 društava, odnosno od 959 na 1192 čete, dakle za 30 društava i 233 čete. Ako pak odbijemo 19 likvidiranih društava i 103 čete, stvarni prirast iznosi 11 društava i 130 četa.

Broj članstva porastao je od 111 tisuća 966 muškog i 20.484 ženskog u 1932 godini na 133.632 muškog, odnosno na 23.013 ženskog članstva ili 19,3 po sto. Jednako i kod naraštaja i dece ukazuje se lep napredak. Po zvanju članstva našeg Sokolstva vidi se da ima: 11.465 radnika, 39.025 seljaka, 20.021 zanatlija, 11.612 trgovaca, 13.839 učitelja i profesora, 23.071 državnih namještenika svih kategorija, 11.558 privatnih namještenika, 4457 oficira i vojnika, 1911 lekara, 11.139 advokata i javnih beležnika, 994 mornara i ribara, 861 sveštenik, 5590 studenata i 10.829 raznih drugih zvanja i privatnika.

Broj prednjaka sa saveznim ispitom iznosio je 136, prednjačica 33, sa župskim ispitom 862 prednjaka i 257 prednjačica. Ostalih članova prednjačkih zborova bilo je 4953 muških i 1965 ženskih. — Sokolskih domova imali smo 175, vlastitih vežbališta 171, ostale jedinice vežbale su po školama i privatnim prostorijama, a 119 jedinica uopće nije imalo vežbaonica. Smučari pokazuju statistiku na kraju 1933 god. 2752 člana, 755 članica, 1211 naraštajaca, 495 naraštajki, 1623 muške i 436 ženske dece, svega 7272 lica. Tekom prošle godine priredile su sve jedinice 2392 akademije, 4314 javnih nastupa, a na svim okružnim, odnosno župskim sletovima nastupilo je 33.732 lica. Prihodi jedinica prošle godine iznosili su 23.136.658 Din, a rashodi 20.917.602 Din. Fondovi Saveza iznose 9.253.765 Din, a celokupna imovina (domovi, vežbališta, sprave, knjižnice, pozornice i ostali inventar) 95.502.683 Din.

Katastar članstva biće završen krajem ove godine, pa će se onda pristupiti redovitom poslovanju. — Ovaj izveštaj prima se do znanja.

Za gospodarski otek Saveza podnaša izveštaj ekonom brat Branko Živković, koji najpre podnosi izveštaj o opštem imovnom stanju Saveza SKJ s danom 9 novembra o. g. Izveštava o terminima za isplatu odobrenih pomoći i pozajmica za domove, te o izvršenim izdatcima na temelju primljene pomoći za sadanju kao i prošlu budžetku godinu. Zatim podnosi izveštaj odbora za sokolske čete glede podele pomoći župama za održavanje tečajeva za prednjake sokolskih četa.

Temeljem njegova referata donose se na koncu i odnosi zaključci.

Tajnik brat Brozović podnosi izveštaj o tekućim poslovima, pa se gledom na mnogostrane upite pojedinih sokolskih jedinica glede održavanja muzičkih pokusa, donosi zaključak, da muzičke sekcije bratskih jedinica nemaju držati pokuse za vreme duboke korote, t. j. do 21 novembra, a kasnije za vreme korote 6-mesečne imadu se suziti samo na takozvanu ozbiljnu muziku. Ovogodišnje uobičajeno Nikolije imade se proslaviti najskromnije, i to samo kakvim prigodnim govorom i razdeobom darova deci, dok uobičajene proslave stare godine posvema otpadaju.

Za otek za seljačke čete podnaša referat o njegovom radu i o učinjenim odlukama brat Dura Brzaković. Spominje sve što je otek u poslednje vreme radio, a naročito gledom na akciju promicanja pčelarstva kod sokolskih četa. Predlaže konačno da se u odbor kooptiraju braća Stevo Žakula i Dimitrije Pavlović, a što se i prima.

U debati o sednici plenuma savezne uprave učestvuju braća Gangl, Korunović, Brozović, Todorović i dr. Vlado Belajčić, pa se dolazi do zaključka da se odluka glede svega ima prepustiti plenumu savezne uprave.

Na koncu načelnica sestra Elza Skalarjeva izveštava o današnjem stanju stvari u načelništvu s obzirom na rad ženskih kategorija.

KRONIKA

Smrt mladog crnogorskog književnika. Početkom novembra umro je u Podgorici Vasilije Leković, mladi ali već poznati crnogorski književnik, koji je bio poznat i kao odličan publicista. Leković se rodio pre 29 godina u selu Crmnica pod planinom Rumija, ali je živeo od ranog detinjstva u Podgorici. Bio je slabog zdravlja, što mu je ometalo i studije. Kao gimnazijalac pokrenuo je mesečnik »Preporodaj«, koji je bio prvi časopis u Crnoj Gori uopće. Iako su izišla samo četiri broja ovog lista, ipak je on pobudio interes za književnost kod omladine i inteligencije. Leković je počeo kasnije izdavati i kulturno propagandne brošure za omladinu, pa je i time stekao veli-

kih zasluga. Već 1924 godine napisao je svoju prvu dramu »Kobna čaša« s tendencijom trezvenjačke propagande, koju su razne diletantske pozornice mnogo davale. Godine 1929 pokrenuo je kulturni mesečnik »Mlada Zeta«, za koji je pridobio i stariju generaciju pisaca. Godine 1932 izdao je autobiografski roman »Vrt izgubljenih«, koji u široj javnosti nije poznat, ali bi po svojoj sadržini zaslužio da ga čita svaki inteligent. Bolest je međutim Lekovića sve više izjedala i on umire mlad, što je tim veći gubitak, jer je pokazao ne samo veliki književnički talenat, već i organizatorske sposobnosti.

175 godišnjica rođenja Fridriha Šilera. Dne 10 novembra 1759 godine rodio se u mestancu Marba, na Nekar, Johan Fridrih Šiler, jedan od najvećih nemačkih pesnika, čija su najbolja dela prevedena i na sve svetske jezike. On spada pored Geteja i Lessinga u krug nemačkih pesnika klasika. Umro je 9 maja 1805 godine u Vajmaru. Njegov otac, oficir, šalje ga kao svog najstarijeg sina u vojnu školu. Kasnije studira kao stipendist medicinu i postaje nakon završenih studija vojni lekar u Štutgartu. Njegovo prvo veće delo je drama »Razbojnici«, koju je napisao već 1779 god., ali koja je doživela, nešto izmenjena, svoju premijeru tek 1782 u Manhajmu, gde je postigla ogroman uspeh i donela Šileru veliku slavu. Od ostalih njegovih većih i značajnijih dela poznate su drame: »Zavera Fieske iz Denove«, »Spletke i ljubav« (»Kabale und Liebe«), »Don Karlos« i t. d. Od pesničkih zbirki poznate su osobito njegove »Ode Lauri«. Njegov život nije bio najsreć-

niji, često je bio i proganjan, živeo je i u oskudici, dok napokon ne postane dvorski savetnik vojvode Karla Augusta Manhajmskog. Bio je borac za pravdu i pravdu; u svojim delima on je napadao despotizam raznih knezova i vladar. Ovaj veliki duh postao je ponosom ne samo Nemaca, nego i svih kulturnih naroda.

200 godišnjica rođenja Franje Martina Pelela. Dne 11 novembra setila se je čitava češkoslovačka javnost, a i češkoslovački univerziteti, 200 godišnjice rođenja velikog narodnog buditelja Čeha i poznatog istoričara Franje Martina Pelela, koji je rođen u gradu Rihnov nad Knježnou. Pelcl je studirao u rodnom mestancu i Hradcu Kraljevom, a kasnije u Pragu, gde je postao uzgojitelj dece grofova Šterberka i Nostica, poznatih čeških plemićkih porodica. Kod ovih odličnih porodica imao je prilike da se upozna s onda čuvenim literatima i naučenicima, što je za njega bilo od velike koristi. Prvo njegovo delo bila je »Kratka istorija Čeha«, pisana nemačkim jezikom, kako je onda to bio običaj. Napisao je još mnogo dela i monografija iz češke istorije, na osnovu kojih postaje 1792 profesor češkog jezika na Karlovom univerzitetu. Bio je i pesnik, pa je napisao i nekoliko pesama na češkom jeziku, što je onda bila senzacija. Kao profesor univerziteta imao je velik uticaj na mladu češku akademsku omladinu, u kojoj je i kao istoričar i kao profesor češkog jezika budio ljubav prema otadžbini i narodu. I kao naučnik, a još više kao jedan od prvih čeških pesnika i narodnih buditelja, Pelcl će živeti večitou u istoriji bratskog češkoslovačkog naroda.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

Župa Bjelovar

VRBOVEC. — Komemoracija. U spomen tragične smrti blagopočivšeg Kralja Aleksandra I održali su: Sokolsko društvo, Vatrogasno društvo, Pevačko društvo »Petar Zrinjski«, Sportski klub »Zrinjski« i zajednici s opštinskom upravom, u velikoj sali društvenog doma komemorativnu sednicu. Pred dupkom punom salom otvorio je pretsednik opštine brat Kolarić sednicu i prikazao prisutnima tragediju u Marseju, kojom prilikom je od plaćenog ubojice nastradao naš Viteški Kralj.

Prisutni članovi društava, te veliki broj građana i seljaštva stojeći slušali su reči brata Kolarića. Među prisutnima nije se našlo oko, koje nije zasulo, pa i ista tvrda seljačka lica, bomo su se grčila, slušajući reči o pogibiji svojeg dobrog Kralja i Zaštitnika.

Iza brata Kolarića, govorio je u ime Sokola starešina brat Franjo Vernik, te dirljivim rečima iskazao duboku žalost Sokolstva nad gubitkom Čoveka, koji je toliko radio za dobrobit Svojege naroda, da najposle i život položi na oltar Domovine. Poziva Sokole da Mu u svojim srcima sačuvaju trajnu spomen, a Njegove poslednje reči: »Čuvajte Mi Jugoslaviju«, da im budu dragoceni amanet, koji će ih voditi u radu za našu milu nerazdruživu Jugoslaviju.

Posle brata Vernika govorili su ostali vođe društava.

Sa sednice su odaslanu brzojavna sažaljenja: Nj. Vel. Kraljici Mariji, Nj. Vel. Kralju Petru II, Regentskom veću i Pretsedniku vlade gosp. Nikoli Uzunoviću.

Sednica je završena poklikom: »Da živi Nj. Vel. Kralj Petar II!«

Župa Cetinje

CETINJE. — Komemoracija. Dana 14 oktobra t. g. u sali »Doma slobode« naše društvo je održalo žalobnu — komemorativnu sednicu cele uprave i svih kategorija za blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Tužnu sednicu otvorio je starešina brat Dušan Velićević, koji je izneo u dužem govoru život i zasluge Viteškog Kralja. Očrtao je izbranim rečima, punim tuge i bola, neprežaljivo gubitak Kralja Heroja. Govor brata Velićevića učinio je na prisutne veoma dirljiv utisak i saslušan je sa suzama u očima.

Sednici je prisustvovalo mnogobrojno građanstvo Cetinja — rodno mesto Kralja Mučenika, na čelu s gradonačelnikom br. Nikom Zuberom. Prisutan je bio i br. Mujo Sočica, ban Zetske banovine, kao i komandant Zetske divizijske oblasti brat Vojin Maksimović, divizijski deneral sa svim oficirima.

CETINJE. — Iz župe. Župski otek za sokolske čete predložio je upravu župe, da sredinom meseca novem-

bra t. g. održi dvadesetodnevni tečaj za vođe sokolskih četa. Uprava župe odlučila je da se ovaj tečaj održi od 20 novembra o. g. i dala je uputstva svima društvima na svojoj teritoriji koja imaju čete, da svaka četa pošalje po dva tečajnika i to obavezno po jednog na teret župe, a drugog na teret društva. Tako će na ovom tečaju biti osposobljeno oko dve stotine vođa za čete, je župa broji preko stotinu četa. Predavaće članovi uprave župe i Župskog prosvetnog odbora. Tečaj će biti čisto internatski. Tečaj vodi brat Četko Dedić, pretsednik Župskog oteka za sokolske čete.

Župa Karlovac

KARLOVAC. — Okružni zborovi u Karlovcu i Ogulinu. Nastavljajući dobro započeti rad sazvala je uprava Sok. župe Karlovac za nedelju 4 o. m. okružne zborove svih starešina, načelnika i prosvetara u Karlovcu i Ogulinu, analogno ranije već održanim zborovima u Metliki i Šunju. Zborovima su pretsedavali pretsednici okružja: koranskoga (Karlovac) br. Josip Močan, i goranskoga (Ogulin) br. dr. Zlatko Vajda. Sa strane župe pošli su u Ogulin braća: starešina Marko Sablić, načelnik Branko Blašković, tajnik Božo Dočkal i načelnica sestra Manja Kubiček. U Karlovcu su zastupali župu braća: zam. starešine dr. Josip Vario, prosvetar Vladimir Blašković, zam. načelnika Karel Kubiček i zam. načelnice sestra Vlastimila Blašković. Oba

Župa Mostar

Mostar. — Tromesečna sednica seoskih sokolskih četa. Naše društvo održalo je 4 novembra tromesečnu sednicu sokolskih četa u ovdšnjem

su zbora bila odlično posećena, tako da su u Ogulinu bile zastupane sve jedinice, dok su u Karlovcu — najvećem okružju — izostale svega samo dve jedinice, koje i onako pokazuju u poslednje vreme vrlo slabu aktivnost. Ove su dve jedinice uopće jedine od svih društava i četa karlovačke župe, koje nisu došle na ova zborovanja. Rad zborova odvijao se u smeru davanja svih potrebnih uputa za novembar i decembar, kada treba sav naš sokolski rad da krene novim smerom, kada treba da bude najintenzivniji i najsavezniiji. Pretstavnici jedinica također su podneli svoje referate i vrtili se u svoje sokolane osveženi i ojačani za nove dužnosti i nove zadatke.

Župa Ljubljana

LJUBLJANA. — Ljubljanska Sokolska društva obveštavaju svoje članstvo in širšu javnost, da se bo letos držala proslava 1. decembra pri vseh društvih ob 11. uri, in sicer: Pri Ljubljanskem Sokolu v telovadnici v Narodnom domu, pri Sokolu I. v velikim dvorani na Taboru, pri Sokolskem društvu II. v telovadnici Reakle, pri Sokolskem društvu III. v lastni telovadnici na Tyrševi cesti (poleg artil. vojašnice), pri Sokolskom društvu IV. v telovadnici mestne deške osnovne šole na Prulah, pri Sokolskem društvu Ljubljana-Siška v lastnem domu v Sp. Šiški. — Ker je na dnevnem Rju Vel. prisega celokupnega članstva Nj. Vel. kralju Petru II, je udeležba za vsakega pripadnika brezpogojno obvezna. Za član društvenih uprav slavnostni krov, za ostale pripadnike civilna obleka z znakom. Znaki se na dan svečanosti ne bodo izdajali.

Posebni vabil se ne bo razposiljalo.

GEROVO. — Gradnja doma. Sokolsko društvo Gerovo, na granici Istre, od pokroviteljstvom bivšeg bana Savske banovine, sive Kraljevskega namestnika br. dra Iva Perovića, otpočelo je meseca maja o. g. s gradnjom svoga lepog sokolskog doma u Gerovu.

Društvo je osnovano godine 1930 i zahvaljujući visokoj svesti članova, a i prijatelja Sokolstva, uspeo je da sagradi svoj sokolski dom.

Najveća zasluga za podizanje sokolskog doma u ovom, krajnjem gradićnom mestu, ide pokrovitelju Kraljevskom namesniku br. dru Ivi Peroviću i projektantu profesor-arhitektu br. Ivi Marčelji iz Zagreba, koji je pri Soko i rođeni sin našeg kršnog i primorog Primorja, učinio sve nacrte, troškove i osobno samu gradnju nadzirao, a sve u svojoj poznatoj dobroti, bez ijednog dinara, žrtvujući čak iz svoga džepa.

Gradevina po projektima profesora br. Marčelje pored inih odlika, odlikuje se i ukusnošću, čvrstinošću i najpogodno solidnošću te napokon i time, što je i najmanji delić iskošen do u stitnice.

Sagrađeni, ali još konačno ne dovršeni sokolski dom u Gerovu, izveo je posetiti lično pokrovitelj Kraljevski namesnik, ondašnji ban br. Dr. Perović i kad je pregledao sve prostorije i ceo dom, bio je nemalo ushićen.

Da se ovaj lepi sokolski dom konačno i uredi onako, kako pripada ovakovoj zgradi, potrebna je još pozamašna suma novca s kojom, nažalost, ovo agilno i mlado društvo, momentano ne raspolaže.

Zahvaljujući svesti članova, a najviše uvaženom pokrovitelju, kao i bivšim njegovim vernim saradnicima podbanu br. dru Hadžiju i inženjeru sačelniku br. Boučeku te Sokolskom sačelniku dom u Gerovu zablistati u svojoj lepoti onakav, kako ga je prosvetitelj i izveo profesor Ivo Marčelja.

Pripadnici Sokolskog društva Gerovo s granice Istre ne mogu se držati odužiti niti pokrovitelju Kraljevskom namesniku br. dru Peroviću, niti njegovim saradnicima podbanu br. dru Stevanu Hadžiju i načelniku podbr. Boučeku kao niti vrlom bratu profesor Marčelji nego jedino im obećavaju, da će svagda biti verni sinovi ove napaćene zemlje, budni čuvari njenice i do poslednje kapi krvi čuvati svetli Amanet neumrog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, a time najviše dokazati da je za njih Sokole u Gerovu učinjena žrtva gornjih dobroćetnosti potpuno opravdana.

Župa Mostar

BILEĆA. — Tromesečna sednica seoskih sokolskih četa. Naše društvo održalo je 4 novembra tromesečnu sednicu sokolskih četa u ovdšnjem

Prvodecembarski svečani broj Sok. glasnika

Članke i dopise za ovaj broj, kao također i oglase, treba poslati uredništvu, odnosno upravi lista, najdalje do 24 o. m.

Uredništvo i uprava

Sokolskom domu. Sednica je bila prilično posećena, Sokolske čete premda su udaljene i po 28 km od sedišta društva, ipak su bile prilično zastupljene. Sednicu je otvorio brat Dedijer Vido dirljivim žalobnim govorom. Govor je popraćen burnim poklicima »Slava Velikom Kralju Ujedinitelju« i »trokratni« Živeo Kralj Petar II. Potom je brat Dedijer upoznao prisutne sa starešinom novoosnovane Sokolske čete u Čeplici bratom Tomovićem, a posle je upoznao prisutne s bratom župskim delegatima Jelačićem i Dikićem. Zatim se prešlo na čitanje izveštaja sokolskih četa. Posle pročitanih izveštaja uzeo je reč brat Mileusić, koji je izneo u postotcima rad četa. Prema izveštaju brata Mileusića, referenta za čete, na I mestu bila je četa Fatnica. Posle brata referenta Mileusića uzeo je reč brat Dikić, župski delegat, koji je u vrlo lepom govoru pozvao braću da se pogledom na današnje prilike, prihvate što agilnije sokolskog rada, kako bi mogli ispuniti ostavljeni nam amanet neumrlog Sokola Kralja Mučenika.

P. C.

HUTOVO. — Osnutak čete, Agilno Sokolsko društvo u Čapljini dalo se svim snagama na osnivanje sokolskih četa po selima. Tako je ovih dana osnovana Sokolska četa u selu Hutovu na području ovog društva, a na inicijativu nekolicine Hutovljana.

Ispred Sokolskog društva Čapljina delegirana su braća Sarović, Prohić i Fejić, koji su u Hutovo prispeli u 8 sati pre podne, gde su ih meštani sačekali na železničkoj stanici. Sastanak je bio u prostorijama osnovne škole. Zbor je otvorio brat Pes Ante, šef železničke stanice u Hutovu, pozdravivši sve prisutne, predstavivši delegata. Zatim dobiva reč brat Hamza Fejić, učitelj, izaslanik društva Čapljina. Brat Fejić naglašuje, da je Sokolstvo uzelo dubokog korena u svim masama našeg naroda i dalo nam tako divne rezultate na svim poljima. Nadalje govornik očituje rad sokolskih četa u 4 smeru: prosvetnom, nacionalnom, privrednom i gimnastičkom smeru. Današnje naše selo potrebuje velik rad na svom podizanju i unapređenju, a sokolske čete stavile su sebi u zadatak, da ga preporode i podignu. Sokolske čete su košnice gde se sleću marljive pčele da svaka priredi nešto za svoju zajednicu. Na koncu govornik veli, da je osnatak ove čete pao baš u najtežim danima naše istorije, kada je sva zemlja ojađena i rasplakana, a naše oči nabujale suzama za gubitkom najvećeg Sina ove grude blaženopodvižnog Viteškog Kralja Ujedinitelja. Svi iz zbora: Slava Mu! Živeo Njegovu Velikanstvo Kralj Petar II! Zatim je uzeo reč brat Sarović i prešao se na biranje uprave prema pravilima. Izabrani su sledeći: starešina Pero Strinčić, zamenik starešine M. Butigan, tajnik Franjo Pavlović, blagajnik Dono Mijat, načelnik A. Pes, prosvetar Emil Račić. U četu je odmah pristupio s velikom ljubavlju i zanosom velik broj članova i radi se intenzivno. Na svršetku govori izaslanik brat Hasan Prohić, zahvaljujući prisutnima na brojnom odzivu, apeluje da se poštuje starešinstvo i uprava, da vrše njihove zapovedi i da poveru jaku disciplinu u svojim radovima. U tom se skupština zaključuje.

Župa Novi Sad

STARI FUTOG. — Komemorativno sednicu na kojoj je brat dr. Đorđe Topalov, starešina ovog društva, u svome govoru osudio gnusnu zločin svirepih ubica i gadnu potporu naših neprijatelja. Celokupno članstvo i prisutno građanstvo s najvećim pijećetom i pažnjom saslušalo je govor br. starešine dr. Đorđe Topalovog i kada je br. starešina završio svoj govor prisutni su skidanjem kapa i jednodušnim uzvikom odali poslednju počast blaženopodvižem Vitezu Kralju Aleksandru I Ujedinitelju rečima: »Slava Mu!« Zatim se Sokoli i narod razišao svojim kućama.

STARI FUTOG. — † s. Smilja Tošković. Ovih dana naše društvo izgubilo je s. Smilju Tošković, pretsednicu prosvetnog odbora. Smrću s. Smilje izgubili smo vrednu i agilnu članicu, koja nije žalila ni truda ni vremena kada se radilo na napretku društva i sokolske ideje.

Na pogrebu učestvovalo je mnogobrojno članstvo, a u ime društva oprostio se br. starešina dr. Đorđe Topalov izvešivši njen zaslužan i vredan rad, a u ime prosvetnog odbora oprostila se s. Milica Bukinac, članica.

SUBOTICA. — Trodnevni tečaj za vode seoskih četa. Shodno uputstvu Prosvetnog odbora SSKJ, za vreme trajanja državne žalosti, kada se neće održati ni jedna sokolska priredba uprava našega društva zajedno s Prosvetnim odborom i Prednjačkim zborom, prosvetivši svu svoju pažnju sistematskom vaspitnom tehničko-umetničkom radu u društvu i četama. U tu svrhu brat, uprava u saradnji s Prednjačkim zborom odlučila je da se 17, 18 i 19 novembra održi trodnevni tečaj za vode sokolskih četa, kako bi se preko njih oživio i ojačao rad po četama, što je naročito važno za naše

čete koje se nalaze na najsevernijoj tački naše Otadžbine.

Na ovom tečaju učestvovala je po 3-4 brata iz svake čete našeg društva odnosno Subotičkog okružja, pa se računalo da će na istom biti oko 40 učesnika. Pored tehničkog rada, koji će obavljati članovi Prednjačkog zbora na tečaju će se obratiti velika pažnja i prosvetnom radu, pa će se održati predavanja iz sokolske ideologije, istorije Sokolstva, nacionalne istorije, higijene i poljoprivrede. Predavanja će biti popraćena s projekcionim aparatima. Učesnici ovoga tečaja imaju besplatnu hranu i stan.

Pored ovog tečaja bratska uprava u zajednici s Prosvetnim odborom i Prednjačkim zborom naročitu je pažnju obratila na spremanje programa idejne škole, koja će se održati za sve novo članstvo.

M. Č.

Župa Sarajevo

SARAJEVO. — Sednica župskog TO. U utorak 6 o. m. održana je sednica župskog TO u prisustvu čitavog tehničkog odbora i svih okružnih načelnika. Na toj sednici raspravljana su vrlo važna pitanja, koja se tiču budućeg rada u župi. Brat načelnik je uvodnom reči upozorio sve prisutne na velike zadatke, koje prethode Sokolstvu. Iza njega podnet je referat o ovogodišnjim takmičenjima, pa je konstatovan velik napredak prema prošlim godinama, ali ujedno i to, da treba posvetiti treningu takmičara mnogo više pažnje. U tom pravcu doneti su potrebni zaključci.

Iz podnetih izveštaja okružnih načelnika i načelnika župe napravljena je slika stanja u župi. Za poboljšanje tog stanja doneti su zaključci, koji idu u glavnom za tim, da bude što tesniji lični kontakt između društava i okružja i župe. Trećerano je pitanje govora pred vrstama i osnovani pri TO pojedini oseci te izabrani njihovi predstavnici. Preko zimse sezone imaju se vežbati naročito one grane, koje su propisane za takmičenje, prirediti društvene prednjačke tečajevе i pozvati sva društva, da izvedu, u koliko to još nisu uradila, minimalni program, propisan za društva. Naročito se imaju pozvati svi načelnici i načelnice društava, koji nemaju još položen društveni prednjački ispit, da isti do konca ove godine polože. Naročito se podela debata o onim jedinicama, koje su već duže vremena pasivne, pa je donet zaključak, da se sve one jedinice, koje nije moguće osposobiti za rad, predlože upravi župe na brisanje.

Ovom sednicom ozbiljno smo kročili u zimsku sezonu te se je nadati, da ni uspehi neće izostati.

SARAJEVO. — Sastanak pomažućeg članstva. 7 novembra uveče održan je u gimnastičkoj dvorani I gimnazije sastanak pomažućeg članstva sarajevskog Sokolskog društva. Bilo je prisutno preko 300 članova. Uprava društva smatrala je potrebnim da sazove članove i da im skrene ozbiljnu pažnju na sokolski rad u današnjici i na zadatke Sokolstva u budućnosti. Sastanak je otvorio br. starešina Aleksa Starčević. Potom su govorila braća dr. Bogdan Vidović i Radmilo Grdić. Oni su u vrlo lepim govorima, punim vere i snage, izneli potrebe Sokolstva, ciljeve i značaj Sokolstva u sadašnjici. Ukazali su na teške i ozbiljne zadatke Sokolstva u izgrađivanju istinskog i beskompromisnog Jugoslovenstva. Na kraju je govorio br. Ilić, načelnik društva. Starešina br. Starčević zaključio je sastanak — smotru pozvao sve Sokole da dodu na smotru, kojoj će prisustvovati svi članovi svih sokolskih društava u Sarajevu, za 25 novembra u Gradskoj većnici.

Da bi se dostojno odužila, u ime grada Sarajeva i njegovog građanstva, seni Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, gradska opština je zaključila da dade 2,000.000 Din za sokolski dom Kralja Aleksandra I. Saznaje se, da će i Kralj. banska uprava Drinske banovine dati isto toliki sumu. Na taj će se način Sarajevo odužiti uspomeni Kralja Mučenika jednim vidnim, impozantnim spomenikom, Sokolskim domom. Sokoli Sarajeva će u tom velikom hramu Jugoslovenstva moći aktivnije da rade i da razvijaju svoj sokolski rad. Dom će biti podignut pored Trga Kralja Petra I, a prema Njegovom spomeniku.

ZENICA. — Tromesečni sastanak sok. četa. 3 novembra posetio je zeničko Sokolsko društvo načelnik župe Sarajevo brat Lavrač. On je pregledao tehnički rad društva, 4 novembra posetili su zeničko Sok. društvo braća starešina župe br. dr. V. Besarović i Husein Brkić, prosvetar župe. Oni su održali sednicu s odborom matičnog društva, a zatim su prisustvovali tromesečnom sastanku seoskih sokolskih četa. Oko 11 sati otvorio je sastanak brat starešina Bogoljub Jajčanin. On je pozdravio prisutne i goste. Od podnošenih izveštaja naročito su zapaženi izveštaji Sok. četa Vraca i Ričice, a po broju članstva Modrinje i Ričice. Izveštaji su primljeni. Iza toga je održao predavanje iz oblasti poljoprivrede br. Mijatović, polj. referent.

Nakon predavanja govorio je br. starešina dr. Besarović. On je govorio o značaju Sokolstva, podvukavši pravac i ideju rada u sokolskom poslu na

selu, a naročito danas posle mučeničke smrti Velikog Kralja. Sokolstvo treba da širi i provodi u našem narodu bratstvo, rad i disciplinu, na naročito da čuva jedinstvo države i da tako ispuni dostojno Amanet Kralja Mučenika i Heroja. Govor brata dra Besarovića ostavio je dubok i trajan utisak na prisutne. Po izveštaju govorila su još braća: Marinović, Husein Brkić i Jajčanin, a posle toga je sastanak zaključen.

SARAJEVO. — Komemoracija. Povodom mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, održane su komemoracije još i u ovim Sok. četama: Bojkovići, Zaborac i Miljevina. U Miljevini je sokolska četa odlučila da podigne sok. dom, koji će nositi naziv: »Sok. dom Kralja Aleksandra I.«

U tu svrhu osnovan je i naročiti fond.

H-k.

Župa Sušak - Rijeka

SUŠAK. — V župski prosvetni tečaj. Ovih je dana Prosvetni odbor naše župe razaslao svim svojim područnim jedinicama raspis kojim obaveštava, da će se prema ovogodišnjem prosvetnom programu naše župe, a po zaključku sednice župskog prosvetnog odbora od 27 oktobra o. g., održati u decembru o. g. u Sušaku 4-dnevni opći prosvetni tečaj. Tečaj će se održati u prostorijama Sokolskoga doma u Sušaku 6, 7, 8 i 9 decembra o. g. Cilj je ovoga tečaja: spremanje sokolskih prosvetnih sokolskih radnika za izvođenje prosvetnog rada u društvima i četama. Na ovaj tečaj treba da sva naša jedinica pošalje 1-2 polaznika, ali će ih najviše moći biti 40-50, jer veći broj ne mogu da prime naše prostorije. U prvom redu pozvani su da učestvuju na ovom tečaju, koji je 5 po redu, oni naši prosvetni suradnici koji nisu dosada bili ni na jednom sokolskom prosvetnom tečaju, i onakvi polaznici iz jedinica koje nemaju dovoljno vaspitanih sokolskih prosvetnih radnika. U ovaj tečaj treba da sve naše jedinice pošalju prvenstveno mlade, agilne sokolske, prosvetne i tehničke radnike, po mogućnosti vežbače i vode mladih kategorija, deca i narastaja, zatim prosvetare, članove društvenih prosvetnih odbora, naročito one koji bi mogli doći u obzir u narednoj upravnoj godini kao društveni ili četni prosvetari, i napokon sve one naše pripadnike, koji su voljni da sarađuju na sokolskom prosvetnom polju. Ovoga je puta predviđen naročiti broj časova za lutkarstvo, i to teoretski i praktički rad, pa ima puno opravdane nade da će ova važna i zanimljiva grana sokolskog prosvetnog rada mnogoga našeg pripadnika potaći da dođe na tečaj. Dobro će biti, ako pojedine br. jedinice uzmu ovu okolnost u vid priključka izbora svog polaznika za ovaj tečaj, te pošalju takovo lice koje može doći u račun kao voda društvenoga lutkarskog pozorišta. Osim redovnih časova jutarnjeg vežbanja za prosvetne radnike, predviđena su teoretska predavanja iz svih predmeta koji mogu doći u obzir u našem sokolskom prosvetnom radu. Naročito će se pažnja upraviteljskoj ideologiji, organizaciji, povesti Sokolstva, sokolskom gimnastičkom sustavu, higijeni, govorništvu, sokolskom prosvetnom radu, sokolskoj književnosti, novinarstvu, kazalištu, glazbi, filmu, diapaositivima, radiju, štednji i trezvenosti, knjižnicama, čitaonicama i dr. Neće dakako biti zancamarena ni praktična strana u svim ovim disciplinama, tako da će svaki polaznik moći da s ovoga tečaja ponese dovoljno znanja i uputstava za vršenje svoje sokolske prosvetne dužnosti. Troškove za ovaj tečaj snosiće naša župa, i to za prehranu i nastanbu, dok će putni trošak morati da nose jedinice same. Tečaj će biti organizovan na internatskoj osnovici, tako da će svi polaznici imati zajedničku prehranu i nastanbu, ako to samo ikako bude moguće da se provede. Prijave tečajnika valja poslati župskom prosvetnom odboru što pre, ali najkasnije do 15 novembra o. g. O svemu ostalom, što se ovog tečaja tiče, o programu i rasporedu časova, o mestu stanovanja i prehrani, biće br. jedinice obaveštene naknadno i blagovremeno. Da je sokolski prosvetni rad u poslednje vreme znatno pokročio u mnogome treba zahvaliti i ovim prosvetnim tečajevima, koji su u velikom broju održani u svim sedišta naših sokolskih župa. Korist je ovih tečajeva neosporna i ogromna. I Sokolska župa Sušak-Rijeka zajedno sa svojim župskim prosvetnim odborom, ne žaleći napora ni materijalnih žrtava, vrši još jednom svoju sokolsku dužnost, te daje najlepšu priliku svima koji se oduševljavaju sokolskom prosvetom, da se uvedu, upoznaju i usavrše u metodama izvođenja ovog sokolskog rada, koji će, u skladu s tehničkom stranom sveg sokolskog odgoja, odlično poslužiti našim uzvišenim sokolskim ciljevima za zdravlje, dobro i sreću celokupnog našeg naroda.

Prof. A. S.

BRLOG. — Komemoracija. Sokolska četa Brlog (Lika) dana 4 novembra o. g. u 11 sati pre podne davala je svečani parastos Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju. Iako je bilo ružno i kišovito vreme crkva je bila dupkom puna naroda iz mesta i okolice. More voštanica, koje je svaki pojed-

nac sobom doneo, odavale su izraz najviše ljubavi i poštivanja prema Kralju Mučeniku koga oplakuju milioni i milioni tužnih i neutešnih. Jecaj i plač bili su neprekidni. Sokoli, Sokolice, narastaj, podmladak kao siročad iza izgubljenog roditelja neprebolnom tugom u duši, ali i tvrdom i nepokoleblivom verom u sru, stajali su okupljeni oko zadušnih znakova.

Posle zadušnica u večnici opštinskog doma održana je komemorativna sednica, koju je otvorio starešina čete brat Petar Vujnović, mesni paroh, koji je nakon nekoliko dubokih i potresnih reči predao reč tajniku čete bratu Jovanu I. Karleuši, koji je s voma smišljenim rečima komemorirao uspomenu Blagopokojnog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja sintetizujući Njegovu svetlu ličnost ne samo kao šefa države, nego kao najveći autoreitet jugoslovenskog naroda, njegovog duhovnog vođu i najvećeg Pobornika i Čuvara narodnih ideala i uzvišenih svetinja.

Brat Karleuša završio je svoju komemoraciju s rečima: »Mirno počivaj u Večnosti Slavo Mučenička, a Tvoj amanet ispunice oni kojima si ga ostavio.«

Zatim ponovo uzima reč brat Vujnović i poziva prisutne, da u znak najdubljeg poštivanja i ljubavi dve minute nepomično čute, iza čega se bolno i spontano zaorilo: »Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!« i »Živeo Kralj Petar II Karadorđević!« Time je završena ova žalobna sednica.

J. I.

JELENJJE. — Predavanja. U nedelju 4 novembra zavalio je Sokolsko društvo u Jelenju, članove i prijatelje Sokolstva u školsku zgradu u Jelenju, gde su održana predavanja po braći: tajniku Sokolskog društva Marku Mudroviću i Lukaniću Ivanu, društvenom prosvetaru.

Odaziv je bio povoljan te su osim članova Sokola bila još zastupana društva i to: društvo »Crvenog krsta« u Jelenju i »Dobrovoljna vatrogasna četa«.

Ispred prisutnih govorio je brat prosvetar Lukanić Ivan o osnutku Sokolstva, sokolskoj ideologiji i zadatku Sokolstva, dotaknuvši se nemilih minulih događaja, te ozbiljnosti vremena i potrebi da Sokolstvo sad još više zbiže svoje redove te da budno bdi na braniku mile nam Domovine. Zatim brat tajnik Mudrović Marko govori o etici, koju Sokoli širu u narodu.

Obadva govora saslušana su s pažnjom i razumevanjem, a sledeći su govori zakazani za iduću nedelju.

KRALJEVICA. — Komemoracija. 9 novembra održan je u mesnoj crkvi svečani pomen kao na trideset dan naše narodne tragedije. Svečanom pomenu prisustvovali su pored vlasti i vojske i celokupno članstvo Sok. društva. U crkvi je bio izložen katafalk, na kome je bilo položeno više buketa svežeg cveća, koje su članovi, narastaj i deca, kao i građanstvo položili. Za čitavo vreme pomena čuvali su počasnu stražu šest članova Sok. društva u odorama. Mesno pevačko društvo Zvezda Danica pevalo je na horu pesme žalostinke s puno emocije i iskrenog osećaja boli. Istaci treba da je svečanom pomenu prisustvovao vrlo veliki broj građanstva obojega spola, što je dokaz, koliko je Viteški Kralj Mučenik bio voljen od širokih narodnih masa u našem mestu.

Koncem meseca novembra sprema se i iz našeg mesta veći broj članstva i građanstva na Oplenac u poklonstvenu deputaciju, kada će Gornji Jadran ponovno da pred čitavim svetom manifestira veliku bol za nenadoknadivim gubitkom Viteškim Kraljem Ujediniteljem, ali i manifestirati, koliko je ideja jedinstva, ideja Jugoslovenstva jaka u ovim krajevima, čvrsta i nepokolebliva kao stene, koje se iz pučine mora gordo dižu.

VRATA. — Komemoracija. Bili smo okupljeni u sokolani kada je među nas nemilosrdno pala najtužnija vest o smrti našeg ljubljenog Vladara. Iskrena i velika bol je i previše velika, koja razdire naša srca, a da bi se dala opisati.

Naše selo zavijeno je u duboku crninu, a upravo ga je jezivo pogledati u noći, kad se upale po prozorima žižci uz tužno vijanje crnih zastava. Celo selo, koje je inače živo i veselo do kasne noći, sada je tiho i mirno, upravo slomljeno bolom. Iz malenog hrama dopire tužna i skrušena molitva. Ta sokolska Vrata mole za dušu svog Velikog Kralja Otkupitelja i Ujedinitelja.

Već 10 oktobra održata je komemorativna sednica našeg društva uz učešće svih Vratara, Beloselaca i Slavčara. Uz glasan i bolan jecaj svih prisutnih održali su dirljive govore braća starešina i prosvetar. Bilo je potresnih momenata u kojima se je oertavala neopisiva bol seljačkog naroda prema svom Velikom Vitezu Kralju.

Vrhunac ljubavi pokazao je narod Slavice, Belog Sela i Vrata na svim zadušnicama za svog Viteškog Kralja. Domovi su ostajali prazni i sve se okupljalo pred sokolanom. Tu bi se formirala žalobna povorka s drž. zastavom ovijenom u crni flor na čelu. Prvi su stupali braća u odorama, a za njima svi, staro i mlado, muško i žensko. Tesko je bilo gledati tu tužnu po-

vorku, koja se je tiho kretala domu Gospodnjem da oda svoje iskrene molitve za dušu Velikog Ujedinitelja i da Mu, tu položi svečan zavet »Čuvamo Ti Jugoslaviju!«

Župa Šibenik - Zadar

KNIN. — Rad prosvetnog odbora. Kada se uzme u obzir da naše društvo broji nešto preko 200 članova, da na svom području ima 18 sokolskih četa s preko 800 članova, tek onda može da se zamisli ogroman delokrug rada prosvetnih radnika, kojih je nažalost u našem društvu premalo.

Ovde ću ukratko da iznesem pregled rada pojedinih oteka našeg prosvetnog odbora od početka ove godine:

Diletantsko-pozorišni oteak. najstariji je oteak prosvetnog odbora u našem društvu, pa je zato i najagilniji, što uostalom dokazuje uspehom svoga višegodišnjeg rada. Zahvaljujući radu starešine društva bratu Đuru Pokrajcu u ovome oteku, ovaj je uspeo da se kao diletantska družina afirmiše ne samo u sedištu našega društva, već i u mestima skoro svih susednih nam društava. Od svog osnutka od danas ovaj je oteak izveo i prikazao preko 100 pozorišnih komada. Oteak ima svoju knjižnicu, koja je do ove godine raspolagala s vrlo malenim brojem zgodnih i za naše prilike pogodnih diletantskih komada. Sada pak je društvo nabavilo oveći broj prikladnih komada.

U sekciji je učlanjeno aktivnih 9 članica i 17 članova. Potpomazućih ili drugih članova u ovoj sekciji nema. Stalne garderobe nema. Ima se samo ono najpotrebnije.

Muzički oteak postojao je u ovom društvu sve do početka prošle godine. Pri otvoru doma (1921) pa do 1926 godine u društvu je postojala lična muzika sa 36 glazbara, koja je radom prestala koncem 1926 godine samo radi ličnih razmirica među pojedinim članovima. Od toga doba pa do početka 1933 postojao je i radio u društvu orkestar s 12 članova, ali je i taj prestao s radom, radi odlaska nekolicine članova iz Knina. Vredno je ovde spomenuti, da je odmah pri osnutku društva oko god. 1909 bio osnovan u društvu tamburaški zbor, koji je aktivno delovao sve do kobne 1914 godine. Povedena je akcija za ponovno osnivanje orkestra.

Pevački oteak voden nekad od br. Feodosjeva, najviše je doprineo razvijanju smisla za lepu i skladnu pesmu u našoj varoši. Danas ovaj oteak vodi neumorni i vredni brat Šimo Mudrić iz Siverića. Kada je on preuzeo vodstvo ovog oteka isti je brojio oko 14 aktivnih pevača. Danas se taj broj povećao na 26 pevača. Zbor se pokazao u kvantitetu i u kvalitetu pevača.

Trezvenjački oteak u samome društvu od danas nije osnivan, ali će se i u ovom pravcu pokušati s radom, i to u prvom redu kod dece, narastaja pa i članstva. U društvu ipak ima izvestan broj članova (pogotovo vežbača) trezvenjaka.

Štedni oteak reorganizovan je tek pred par dana. Povećao se akcija, da svaki član bude štediša. Za ovo par dana prijavilo se preko 20 štediša, a kroz to vreme uštedeno je oko 300 dinara. To je za prvi početak dobar uspeh. Ovaj se rad sistematski provodi i po našim četama, u ovom poslu prednjači četa Puljani. Tu je skoro svaki član stalni štediša.

Knjižnica je prilično bogata. Broji oko 800 dela iz raznih grana književnosti. Knjižnica je pretpelaćena kod izdavačkih preduzeća: »Minerva«, »Binoza«, »Epoha«, »Slovo«, »Kosmos«, a nabavlja ponekad i knjige »Narodnog Dela«.

Oteak za štampu možemo uvrstiti u najagilnije oteke našega prosvetnog odbora, prema dosadašnjim uspesima u radu. Još pred godinu dana u društvu je bio vrlo malen broj pretpatnika na sokolske listove. Danas u društvu ima svega 50 pretpatnika i to: 8 na Sokolski glasnik, 13 na Soko na Jadranu, 5 na Soko, 2 na Sokolić, 10 na Naša radost, 11 na Sokolsku prosvetu i 1 na Sokolski vesnik Kulskog okružja. Tehnički odbor društva pretpaćen je i na Gimnastikom, Olimpijski sport i Gimnastiku. Društvena čitaonica prima Pravdu, Jadranski dnevnik, Narodnu tribunu, Glas, Narodnu odbranu, Jadransku stražu, Nedelju i 2 zadruga lista za čete.

O važnijim priredbama i događajima u društvu redovito se izveštavaju u prvom redu sokolski, a potom i neki drugi listovi.

Svi članovi prosvetnog, a i neki upravni odbora našega društva pretpaćeni su na Sokolsku prosvetu.

Arhiva novinskih isečaka, slika i značaka započela se sakupljati isto tako tek od početka prošle godine. Odmah posle prve održane izložbe Sokolske štampe. Danas imamo vrlo uređenu zbirku s preko 100 novinskih isečaka iz sokolskih i drugih novina. Zbirka vrlo lepih i značajnih fotografija broji preko 200 komada raznih fotografija iz života i rada našega društva, a zbirka sletskih značaka broji oko 50 komada. Ima nekoliko slika sa sleta dubrovačke župe srpskog Sokola »Dusan Silni« na Dalmatinskom Kosovu 1914 godine

Nagovori pred vrstama i predavanja sokolskog sadržaja vrlo se retko ili nikako ne održavaju u našem društvu. To je naša rak-rana. Jedino se pred kategorijom ženskog naraštaja redovito održavaju nagovori zbog čega to odeljenje i prednjači svima ostalima. Nastojimo već sada ovo najvažnije uzgojno sredstvo naših vežbača sistematski sprovesti.

Povedena je živa akcija da se osnuje diletantski oteck za decu i naraštaj kao i pevački zbor za iste. Sestra Marija Spajić, koja je preuzela organizaciju i vodstvo ovih otecka, već je započela intenzivnim pripremama za rad.

Prosvetni odbor će nastojati — bude li ikako u mogućnosti — nabaviti pozorište lutaka.

To bi u glavnom bio prikaz našega rada u društvu. To su nam rezultati rada od početka ove godine. Istina, malo, ali ipak dosta, kad se uzme u obzir, da je za ogromni program prosvetnog rada u društvu s 18 četa angažovano i aktivno učestvuje samo jedan mali broj stručno obrazovanih prosvetnih radnika, a i to, da se ovim svestranim radom započelo tek pre 9 do 10 meseci.

PRVIČ-ŠEPURINE. — Komemoracija. Povodom strahovite tragedije, koja je zadesila ceo naš narod smrću blagopokojnog Kralja Aleksandra I celo je naše mesto pritislo neko obamrlo stanje. Sve je kao ubijeno. Sada više nego ikad narod je osetio veličinu Kraljevu, osetio je jedinstvo u boli za svojim Viteškim Kraljem Ujediniteljem.

U Šepurini je naša Sokolska četa dne 16 oktobra 1934 u 7 sati navečer održala u škol. dvorani komemorativni sastanak. Sva dvorana bila je u crnoj draperiji, a na pročelnom zidu visio je portret blagopokojnog Kralja obložen crnom draperijom i okičen cipresovom grančicom. Ispod slike bile su njegove poslednje reči »Čuvajte Jugoslaviju!« U dvorani sakupilo se članstvo, naraštaj i deca, a i ostali meštani. Dvorana je bila prepuna.

Komemoraciju je otvorio biranim rečima starešina br. Ante Vlahov. Komemorativno slovo je održao načelnik br. Lino Milić. Među ostalim ističe blagopokojnog Kralja kao uzor Vojnika-Junaka, koji je izlagao svoj život za svoj narod i junacki branio svetski mir. Za veličinu i snagu Jugoslavije dao je i svoj život. Iza toga je sledilo 2 min. ćutanja za koje je vreme bila u dvorani grobna tišina.

Nakon ćutanja je prosvetar br. A. Kursar u svom iscrpnom govoru izneo život i dela blagopokojnog Kralja.

Poslan je brzojav Dvorskoj kancelariji.

Župa Varaždin

VARAŽDIN. — Žalobne komemoracije i sela u varaždinskoj župi. Sokolsko društvo Ivanec održalo je komemoraciju za blagopokojnog Kralja Aleksandra u tri navrata: 13 oktobra za članove i članice, kojih je bilo 88. O ličnosti velikog Pokojnika i njegovim neumrlim delima govorio je brat starešina Rožić. 15 oktobra održano je žalobno selo za naraštaj i decu (prisutno 270). Govor je održao brat prosvetar Janječ. Na dan pogreba održana je zajednička komemoracija svih ivanečkih društava u žalobno udešenoj sokolarni, koja je bila prepuna naroda. Pesmu »Naš mrtvi Kralj« recitirao je brat Barčević, a govor o Velikom Kralju održao je brat Janječ. Na okićenoj kupališnoj terasi održalo je komemoraciju Sokolsko društvo Varaždinske Toplice. Istoj su prisustvovala sva društva, škole i mnoštvo

naroda. Dirljivi govor o Kralju Mučeniku izrekao je brat Dragan Šifman. Istog dana (15 X) posle podne priredeno je i žalobno selo u sokolarni na kome je predavao brat Kmetić. U zajednici s vatrogasnom četom, održalo je društvo Maruševac 13 X komemorativnu sednicu, na kojoj je Kraljev životopis prikazao brat starešina dr. Špiler. Sokolsko društvo Goričan sakupilo se je na dan pogreba pred sokolarnom. Onamo su došli i vatrogasci obližnjih četa i braća društva Donji Kraljevec. U povorci od par hiljada ljudi nošena je slika Blagopokojnog Kralja, zavijena u crne trake. Iza slike nosile su devojke u narodnoj nošnji veliki venac. Pred Kraljevom slikom, koja je pronesena kroz celo selo, otkrivale su se glave i najstarijih seljaka, koji su se pred njom kristolili i brisali suze. U crkvi, gde je na glavni oltar bila postavljena slika Kralja, plakali su za dirljivog govora g. župnika Ošlaja, svi prisutni. Nakon mise govorio je sakupljenom narodu o pokojnom Kralju brat prosvetar Jurinjak. Njegov govor učinio je dubok utisak i narod je bio ogorčen zbog ubistva svog ljubljenog Kralja te se zaklinjao da će ovde, na granici, svoje živote dati za Jugoslaviju. Još dva žalobna sela održalo je ovo društvo u sokolarni, na koje je došlo mnogo naroda.

Sokolsko društvo Vinica održalo je izvanrednu odborsku sednicu, a nakon iste prisustvovalo je sveukupno članstvo svečanosti komemoraciji, koja je održana u vatrogasnom domu zajedno s vatrogascima i narodom. Tom zgodom održao je pomen-slovo brat starešina dr. Marko Bašić, ocrtao neprežaljenog Kralja Aleksandra kao čoveka, Vojnika-Heroja, Mudrog Državnika i Vladara, Jugoslovena i Velikog prijatelja seljaštva. Izrazio je duboku žalost celoga ovog kraja nad nenadoknadivim gubitkom i dao oštrog izraza nad marsejskim zločinom. Društvo Draškovec održalo je 18 X u zajednici s vatrogascima komemorativnu sednicu, na kojoj je o životu i radu Kralja Aleksandra govorio brat prosvetar Kos. Komemorativni sastanak društva Rasinja održan je 14 X, na koji su došli, osim svega članstva članovi vatrogasne čete i »Narodne čitaonice«. Prigodno slovo održao je brat prosvetar Korelić. Društvo je bilo zastupano na pogrebu u Beogradu, na narodnoj komemorativnoj svečanosti u Ludbregu.

Žalobno selo čete Kaštelanec-Jakopovec održano je 14 X u prisutću lepog broja seljaštva. Sveukupno članstvo čete prisustvovalo je i pomen u Varaždinskim Toplicama. Četa Nedelišće održala je 14 X žalobnu sednicu, kojoj je prisustvovalo sve članstvo. Govorili su braća: starešina i načelnik te je za iste odaslan i telegram saučesća. Četa Bartolovec održala je komemoraciju, koju je posetilo i mnogo seljaka nečlanova. Brat prosvetar održao je zanimiv govor o životu blaženopokojnog Kralja do balkanskog rata, o Kralju u ratovima i o Kralju kao Ujedinitelju. Crkvenom pomenu prisustvovala je i četa u punom broju. Žalobno selo četa Gornja Rijeka održala je uz prisustvo članstva i ogromnog broja seljaštva. Govorio je brat prosvetar Brunović. Njegov govor slušali su svi prisutni s velikim interesom, potreseći tragičnom smrću svog milog Kralja. Povodom mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra održano je žalobno selo čete Biškupec, na kome je pomen slovo održao brat starešina Lisiček. Pognutih glava i suzama u očima razišli su se svi prisutni, osećajući strahoviti udarac, koji je zadesio naš narod. Četa Kuzminec u zajednici s četom Kutnjak-Antolovec i obim vatro-

gasnim četama prisustvovala su svim crkvenim pomenima i žalobnim selima na kojima je govoreno o životu i radu Kralja Aleksandra i teškom udarcu, koji je stigao Jugoslaviju. Tim žalobnim priredbama prisustvovalo je i mnogo seljaštva. 14 X održana je komemorativna sednica čete Mačkovec. O životu blaženopokojnog Kralja od Njegove najranije mladosti do mučeničke smrti predavao je brat prosvetar. Župi je odaslan sažalnica. U opštinskoj većnici Novi Marof održana je 14 X zajednička žalobna sednica sokolske i vatrogasne čete. Pred slikom Kralja Mučenika, koja je bila sva okićena cvećem, gorele su voštance. Svima su niz obraza tekle suze i u dubokoj tišini saslušali su prisutni govore brata starešine Jaroslava Zboržila i brata Jovana, narodnog poslanika, koji su uz budljivo govorili o Velikom Pokojniku. Pročitana je okružnica župe i odaslan brzojavka Maršalatu Dvora i položena zakletva svih prisutnih. Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II. Dana 15 X održala je žalobnu sednicu četa Martijanec. Prisustvovala su i sva mesna društva. Posle žalobne pesme, koju je otpievalo društvo »Gaj«, toplim je rečima o pokojnom Kralju govorio brat starešina Bendelja. O životu Velikog Kralja održao je predavanje brat prosvetar Lovrenčević. Sokolska četa Jalžabet održala je zajedno s opštinskim odborom Crvenog križa komemoraciju s ovim rasporedom: 1) predavanje brata načelnika Mihaelovića »Život i tragična smrt blagopokojnog Kralja Aleksandra I«; 2) recitacije prigodnih pesama od trojice Sokolika; 3) govor brata starešine Pepelka »O političkom radu i uspehu Kralja Aleksandra I i stupanju na presto Njegovog Veličanstva Kralja Petra II.« S velikim interesom saslušana su ta predavanja i narod, utučen i suznih očiju razišao se s svojim kućama. Članstvo čete Podturen prisustvovalo je pomen u crkvi i održalo žalobnu sednicu, na kojoj je govorio brat prosvetar, a brat tajnik pročitao okružnicu župe. Četa je bila zastupana i na pogrebu u Beogradu. Četa Veliki Bukovec održala je žalobnu sednicu, na kojoj je govorio brat starešina Rihtarić, a sudelovala je i na pomen u crkvi te komemoraciji u vatrogasnom domu, gde je govorio brat Damić.

BEDNJA. — Hodočašće Sokola na Oplenac. Zamenik starešine ove čete brat Ivan Sajko predložio je starešini bratu Pavlu Matici, ministru na raspoloženju i narodnom poslaniku, da bi se s mesta na kome je pre tri godine u jednoj šumi u blizini Bednje Nj. Vel. blagopokojni Viteški Kralj bio oteo i ručao, poneslo u lepo izrezbarenju urni gruda zagorske zemlje na grob blagopokojnog Kralja na Oplenac.

Brat Matica je prihvatio ovaj predlog s velikim oduševljenjem, te se odmah stavio u vezu sa starešinom župe u Varaždinu i Zagrebu i zamolio ih da o tome obaveste jedinice Hrv. Zagorja i Medimurja, da bi se što više članova sokolskih jedinica priključilo hodočašću građanstva, koje će poći iz čitavog Zagorja i Medimurja zasebnim vozom oko 18 o. m.

Braće i sestre! Pokažimo se dostojnima pažnje, koju nam je On za života posvećivao. Podimo u što većem broju, da se pomolimo na grobu Onoga, koji je toliko voleo naše Hrvatsko Zagorje, tražeći od Svevišnjega, da bi nam Otadžbina pošla koracima, kojima ju je On upravio.

BEDNJA. — Sastanak. U nedelju 27 oktobra održan je sastanak svih članova ove čete, a prisustvovalo mu je i oko 150 ostalih meštana. Prosvetar čete br. Šoš govorio je o raspisu Prosvetnog odbora Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije o priredbi sokolske nedelje trezvenosti. S obzirom na mesne prilike i veliko trošenje alkohola zamolio je braću Sokole da se kroz idući celi tečan klone pića, a ujedno da nastoje u svojoj okolini i druge odgovarati od pića. Potom je mesni lekar br. dr. Španić održao predavanje: »Alkohol kao razarač ljudskog zdravlja i društva«. Brat prosvetar pročitao je iz toga pesmicu Zmai Jove u kojoj se govori kada sve čovek pije, zašto pije i kako sve to opravdava, a jedan Sokolić recitovao je pesmicu Jovana Udickog »U pomoć!«

Na koncu prikazao je br. Cvitan jedan zdravstveni film.

Prosvetar čete održao je još tokom idućeg tedna napose nagovore pred svim vrstama i decom u razredima.

Župa Vel. Bečkerek

MOKRIN. — Rad u društvu. Posle zastoja u radu povodom smrti blaženopokojnog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, nastavljeno je s unutrašnjim radom u društvu. Od 1 novembra vežbaju sve kategorije. Društvo održava po odobrenju bratskog načelnikstva od 31 X društveni prednjački tečaj pod vodstvom načelnika, brata Uroša Badrljice. Na tečaju drže predavanje skoro svi članovi izvršnog odbora društva. Tečaj se drži dva puta nedeljno i traje najmanje 6 nedelja. Do sada tečaj pohađa 15 članova i članica iz društva. Na završetku tečaja održaće se ispit pred komisijom iz bratske župe za društvene prednjake. Ovaj tečaj će mnogo koristiti doneti društvu, jer isto nema kvalifikovanih prednjaka. I ostali rad u društvu je počeo da teče svojim tokom.

D. A.

Župa Zagreb

KRAPINA. — Žalobne svečanosti i komemoracija. Kao gromom ošinuti zastao nam je svima dah na prvu vest o užasnoj smrti našega Najvećeg Vode i Učitelja. I što smo više došli do saznanja da je ova nepamćena narodna nesreća stvarnost sve bliže smo si dolazili i sve tesnije smo zbijali naše redove. Već 10 oktobra obavljena je komemoracija pred sveukupnim članstvom u Sokol. domu Lj. Gaja, na kojoj je prihvaćena rezolucija o što aktivnijem radu na narodnom polju. Posle komemoracije odaslane su brzojavne sažalnice. Celo ono najteže vreme prevoza dragocenog tela velikog Pokojnika članstvo je bilo na radiju da sluša sa svih strana jauk i vrisak do u dno ojadene i prebolne narodne duše od Triglava do Vardara. Na dan pogreba dne 18 oktobra održane su žalobne svečanosti u Sokolskom domu Ljudevita Gaja. Lepi i ogromni Sokolski dom pokazao se po prvi put malne premalen da primi ogromno mnoštvo naroda, građanstva i društava koja su se ovde sabrala. Već od 8 sati slušalo je u dvorištu Doma mnoštvo prenos sahrane iz Beograda. Kao što su očevici plakali na sahrani u Beogradu jednako je svaki onaj jecaj koji je radio ulovio našao odjek u našim srcima u Hrvatskom Zagorju.

U 11 sati počela je žalobna svečanost. Do to je doba dvorana bila puna. Uz mnogobrojna ostala društva bilo je Sokolsko društvo Krapina sa svim svojim četama širom sreza koje su ovamo došle kao čete iz Lepajaca, Durmanca, Zaboka, Skaričeva, Svedruže, Prigorja, Radoboja, Brezovice i Petrovskoga.

Posle narodne himne i otvorenja tog žalobnog zbora po predstavniku općine održali su govore brat Ivan Ajler, tajnik Sok. društva, i brat Andrija Ivančan, član prosv. odbora. Sokolsko dete s. Radojka Muždeka deklamiralo je pesmu »Mrtvom Kralju« od D. Andelinovića, glazba je otv. rala Bethovenov Posmrtni marš, a pev. vačka sekcija Sokola otpievala je »Vječnaja pamjat« i Državnu himnu pod zborovodstvom br. Ante Brkljačića.

Ove gotovo nespremane veličanstvene žalobne svečanosti, na koje je došlo sve čestito ne samo iz Krapine nego i okolice sjajna su bila manifestacija neizmerne ljubavi ovog naroda prema velikom pokojnom Kralju i Kraljevini Jugoslaviji.

Relja.

KUPUJE SE RAZBOJ

Sokolsko društvo Ribnica-Josipdol kupi dobro ohranjeno bradljo.



290-44

Oglašujte u Sokolskom glasniku

Na novo izašlo iz štampe!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

0 telesnom vežbanju i vežbalištima; Posebna vežbališta i posebne vežbaonice

sa 170 slika na 45 tabela u posebnom svesku

Cena knjizi sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170—, povez. u platno Din 200—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne građevine za pojedina posebna vežbališta kao i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske mafice Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomaže smišljeno i racionalno podizati potrebne građevine za telesno vežbanje.

298-44

LIDLOVI INSTRUMENTI



Usled pada češkoslovačke krune možete kod nas da kupujete vrlo jeftino. Sada imate najveću priliku da nabavite prvorazredni Lidlov instrument. Javite mi za koji se instrument želite, i odmah ću Vam javiti tačnu njegovu cenu u dinarima uračunavši ujedno i troškove šiljanja.

TVORNICA GLAZBENIH INSTRUMENTA JOSIP LIDL, BRNO, ČSR

Tvrtka je 1933 godine odlikovana na svetskoj izložbi u ČIKAGU s najvišim odlikovanjem.

292-8

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK

Redovita parobrodna služba u svim pravcima jugoslovenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku

JEFTINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju

Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra kuhinja — prvoklasna podvorb

Tražite prospekte!

Upute daje Jadranska plovidba u Sušaku, sve njezine agencije i svi veći putnički uredi u tu- i inozemstvu

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske priredbe Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA V LJUBLJANI PODRUŽNICA V MARIBORU Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

